

UČEBNÍ PLÁN č. 15

Studijní zaměření: příprava ke studiu na vysokých školách uměleckého směru, pedagogických a filozofických fakultách: pro žáky s předběžnou hudební průpravou

Hra na klávesové, smyčcové, strunné, dechové nástroje a akordeon

Délka studia: 4 roky

Předmět	1.	2.	3.	4.
1. Nauka o hudbě	1-1,5	1-1,5	1-1,5	1-1,5
2. Hra na nástroj	1-2	1-2	1-2	1-2
3. Elementární improvizace – hudební doprovody k písním, hra na orffovské nástroje, základy taktování	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Celkem (vyuč. hod.)	2,5-4,5	2,5-4,5	2,5-4,5	2,5-4,5
Nepovinný předmět: sborový zpěv	1	1	1	1

Pokud se žáci připravují ke studiu učitelství pro základní umělecké školy na pedagogické fakultě, popř. na AMU, zvyšuje se počet vyučovacích hodin ve hře na nástroj celkem na 2,5 hodiny týdně ve všech ročnících.

Náročnější program tohoto studijního zaměření je určen pro budoucí zájemce o studium s hudební specializací a pro ty, kteří se chtějí věnovat zájmové umělecké činnosti na vyšší sólistické úrovni. Cílem je vybavit absolventy solidními základy profesionálních dovedností instrumentálních, které by jim umožnily úspěšné pokračování ve studiu na vysoké škole nebo samostatné uplatnění v kulturním životě společnosti, ale i přiměřenými znalostmi hudebně teoretickými a širším kulturním rozhledem. Učební plán proto zahrnuje vedle hry na nástroj povinný komplexní předmět nauka o hudbě (intonace, základy harmonie, forem a dějin hudby) a podle podmínek školy a konkrétního zaměření žáka též další předměty jako elementární improvizaci a hru na lehkoovladatelné nástroje, základy taktovací techniky, úvod do skladebných nauk, komorní hru nebo sborový zpěv.

Mimořádný talent, mnohdy probuzený až v pubertálním věku, vyžaduje samostatný postup, jehož cílem je splnění požadavků talentových zkoušek na vysokou hudební školu (AMU). Může však jít i o uchazeče studia dirigování, skladby nebo operní režie. V každém případě vyžaduje takový žák podporu celé školy, zvýšenou péči ve všech předmětech, veřejná vystoupení, podrobná hodnocení celé předmětové komise apod.

Učební osnovy hry na nástroj v zásadě navazují na učební látku základního studia I. stupně. Jejich splnění předpokládá pravidelné, soustředěné a intenzivní cvičení v daleko větším rozsahu nežli u žáků praktického studijního zaměření. Žák musí být veden k tvořivému uplatnění všech poznatků z nauky o hudbě, a to jak při uvědomělém studiu sólových skladeb a pokud se připravuje ke studiu učitelství, tak zejména v předmětu elementární improvizace při harmonizaci melodií a stylizaci doprovodů k písním.

Studijní materiál ve všech 4 ročnících tvoří tyto složky:

technická cvičení

stupnice a akordy

etudy

skladby barokní
skladby klasicistní
skladby romantické
tvorba 20. století (česká i světová)

Učitel vypracuje individuální roční studijní plány žáků tak, aby všechny uvedené složky byly zastoupeny. Studijní materiál rozdělí podle plánovaného stupně zpracování:

- 1) Látku určenou k veřejnému provedení a ročníkovým nebo závěrečným zkouškám. Předpokládá se po všech stránkách co nejdokonalejší zvládnutí a hra z paměti.
- 2) Látku pro poznání literatury. Může být nastudována zběžněji, nemusí být zvládnuta z paměti, nepředpokládá dokonalé technické provedení všech detailů, ale vyžaduje se proniknutí do hudební struktury díla a jeho stylového provedení.
- 3) Připravenou hru z listu. Účelem je poznání literatury zvoleného nástroje, spontánní muzicirování, pěstování smyslu pro stavbu díla a pohotové čtení partu.
- 4) Komorní hru. hra duet, trií, kvartet. Utvořit skupiny žáků pro komorní hru a nadále rozvíjet pohotovost ve čtení z listu a poznání hudební literatury.
- 5) Improvizovaný doprovod k písním se vyučuje v předmětu elementární improvizace, který má samostatné učební osnovy a je určen především pro žáky, připravující se ke studiu učitelství.

Hra na housle nebo na violu

Studijní úkoly

Shrnutí výsledků dřívějšího studia, doplnění učební látky a navázání na nové učivo.

Propracování smyků (funkčně s přihlédnutím na zvukovou charakteristiku): detaché, martelé, staccato, spiccato, sautillé atd. a vzájemných smykových kombinací na studijním, zvláště přednesovém materiálu.

Vést žáka k systematické intonační sebekontrolě, ke zpřesňování a rozvíjení pohybové stránky techniky levé ruky (v celém rozsahu hmatníku).

Všestranné propracování výměn poloh. Pokračování v nácvičce dvojhmatů, jejich uplatnění v etudách a přednesových skladbách.

Rozvíjení výrazových stránek houslové nebo violové hry (dynamika, vibrato, frázování) jako prostředek k osobitému projevu.

Rozvíjení hudební paměti na rozsáhlejších skladbách.

Poznávání houslových nebo violových skladeb jednotlivých stylových údobí a jejich odpovídající interpretace.

Hra na housle

Studijní materiál

Technická příprava:

- O. Ševčík op. 2: Škola smyčcové techniky, seš. II-VI (výběr podle potřeby)
- O. Ševčík op. 8: Výměny poloh
- O. Ševčík op. 9: Příprava ke cvičení dvojhmatů (výběr)
- O. Ševčík op. 1: Škola houslové techniky, seš. 1, 2, 3 - (výběr podle potřeby)
seš. IV (výběr podle schopností žáka)
- O. Ševčík op. 3: Čtyřicet variací v lehkém slohu (výběr)

Stupnice, akordy:

Na jedné struně, přes 3 oktávy dur a moll - ve smykových a rytmických obměnách (v rychlejším tempu).

Stupnice v oktávách, terciích a sextách.

J. Brabec: Studium stupnic a akordů

J. Brabec: Stupnice ve dvojhmatech

O. Ševčík op. 1, seš. 3 č. 1, 2, 7 (3, 4); seš. IV. č. 1, 5, 8

Etudy

F. Mazas op. 36: Melodické etudy (výběr)

R. Kreutzer: 42 etud (pokrač. výběrem)

B. Campagnolli: 30 preludií (výběr)

F. Fiorillo: 33 etud a capriccií (výběr)

P. Rode: 24 capriccií (výběr)

Za školní rok probrat 6 - 10 etud podle studijního zaměření žáka.

Přednesové skladby

Z doporučené literatury uvedené na str. 20 – 25 (*2. části opisu*) vybírat závažnější přednesové skladby, sonáty, koncerty atd. s přihlédnutím ke zvolené specializaci budoucího studia na vysoké škole (PF, FF, popř. AMU). učitel vybere konkrétní díla různých forem a stylových období tak, aby obsáhla a dále rozvinula i všechny oblasti houslové techniky.

Poznámka

Zcela výjimečně nadaní žáci, kteří se připravují k talentové zkoušce na AMU, musí zvládnout studijní látku učebních osnov I. - IV. ročníku konzervatoře.

Postupové zkoušky**1. ročník**

2 stupnice a akordy (dur a moll) přes 3 oktávy (v rychlejším tempu)

F. Mazas op. 36, seš. 1, od č. 18 (vyd. Mařák), 2 etudy odlišného charakteru.

Jedna rozsáhlejší přednesová skladba z paměti (popř. 1 věta z koncertu nebo sonáty).

2. ročník

1 stupnice (dur a moll) přes 3 oktávy v rytmických a smykových obměnách, akordy O. Ševčík op. 1, II. seš. č. 7, 1 stupnice v oktávách.

R. Kreutzer: 42 etud - 2 etudy odlišného charakteru, výběr do č. 13 (vyd. Mařák)

Jedna rozsáhlejší skladba z paměti.

3. ročník

Stupnice

Jedna dur a moll přes 3 oktávy, akordy O. Ševčík op. 1, III. seš. č. 7 a jedna stupnice v oktávách, terciích a sextách.

2 etudy R. Kreutzer: 42 etud od č. 13

Jedna rozsáhlejší skladba z paměti.

Závěrečná zkouška**4. ročník**

Stupnice:

1 dur a moll přes 3 oktávy v rychlejším tempu ve smykových a rytmických obměnách.

Akordy:

O. Ševčík op. 1, seš. III. č. 7

Dvojhmatové stupnice v oktávách, terciích, sextách.

Etudy

R. Kreutzer: Etudy (1 etuda z druhé části od č. 13) a 1 etuda.

P. Rode: 24 Caprices nebo

B. Campagnolli: 30 Préludes

1 věta koncertu nebo přednesová skladba závažnějšího rozsahu - z paměti.

Žáci, kteří se připravují k talentovým zkouškám k profesionálnímu studiu vykonají závěrečné zkoušky v rozsahu látky požadované při přijímací zkoušce na tyto školy a v termínu před jejím konáním. Studium ukončí veřejným absolventským vystoupením.

Hra na violu

Studijní materiál

Technická příprava

O. Ševčík op. 2: Škola smyčcové techniky, seš. 1 - výběr smyků s použitím na stupnicích.

O. Ševčík op. 8: Výměny poloh (výběr)

O. Ševčík op. 9: Příprava ke cvičení dvojhmatů (výběr)

O. Ševčík op. 1: Škola houslové techniky, seš. 1, 2, 3 (výběr)

H. Schradieck: Technická cvičení I. (výběr) a II. (výběr)

A. Hykše: Technická cvičení I. - III. (výběr)

A. Kolář: Škola hry na violu

Stupnice a akordy

Stupnice dur a moll na jedné struně v rozsahu 1 oktávy.

Stupnice a rozložené akordy začínající na C struně dur a moll v rozsahu 3 oktáv ve smykových a rytmických obměnách.

Příprava stupnic v oktávách, terciích a sextách (rozloženě).

Etudy

K. Moravec: Vybrané etudy a studie I. - III. (výběr)

J. Dont: Etudy op. 37 a 38

J. Ruis: Etudy II (výběr)

R. Kreutzer: 42 etud (výběr)

B. Campagnolli op. 37: Capriccia (výběr) op. 22

P. Rode: 24 capriccií

J. Palaschko: 24 melodických etud

Za školní rok žák nastuduje 6 - 10 etud (podle studijního zaměření žáků).

Přednesové skladby

Z doporučené literatury uvedené na str. 26 - 28 (*2. části přepsaných osnov*) vybírat závažnější přednesové skladby, sonáty, koncerty atd. s přihlédnutím ke zvolené specializaci budoucího studia na vysoké škole a stylových období tak, aby obsáhla a dále rozvinula i všechny oblasti violové techniky.

Poznámka

Zcela výjimečně nadaní žáci, kteří se připravují k talentové zkoušce na AMU, musí zvládnout studijní látku učebních osnov I. - IV. ročníku konzervatoře.

Postupové zkoušky

1. ročník

2 stupnice a rozložené akordy dur a moll v rozsahu 3 oktáv v legatu i detaché.

2 etudy - jedna přednesového a jedna technického charakteru např. Dont, Mazas, Kreutzer (z první poloviny), z toho 1 etuda z paměti.

jedna rozsáhlejší skladba z paměti nebo 2 části z cyklické skladby (volná a rychlá).

2. ročník

1 stupnice a rozložený akord dur a moll v rozsahu tří oktáv.

Stupnice C dur v oktávách (v rozsahu 1 - 2 oktáv).

2 etudy odlišného charakteru z toho 1 z paměti např. Mazas, Kreutzer, Campagnolli.

Jedna rozsáhlejší skladba z paměti (výběr s přihlédnutím k hudbě soudobé).

3. ročník

1 stupnice a rozložený akord dur a moll v rozsahu 3 oktáv,

1 stupnice mollová v oktávách, stupnice v sextách rozloženě (v rozsahu 1 - 2 oktáv).

2 etudy odlišného charakteru z doporučených sbírek, z toho 1 z paměti.

1 rozsáhlejší skladba nebo 2 kontrastní věty z cyklické skladby z paměti.

Závěrečná zkouška

4. ročník

1 stupnice dur a moll v rozsahu 3 oktáv též v oktávách, sextách a terciích rozloženě. Rozložený akord k hrané stupnici.

2 etudy z doporučených sbírek.

1 věta z koncertu nebo přednesová skladba závažnějšího rozsahu z paměti.

Žáci, kteří se připravují k talentovým zkouškám k profesionálnímu studiu, vykonají závěrečné zkoušky v rozsahu látky požadované při přijímací zkoušce na tyto školy a v termínu před jejím konáním. Studium ukončí veřejným absolventským vystoupením.

Hra na violoncello

Studijní úkoly

Shrnutí výsledků dřívějšího studia, doplnění učební látky a navázání na nové učivo.

Propracování smyků (funkčně s přihlédnutím na zvukovou charakteristiku): détaché, martelé, staccato, spiccato, sautillé atd. a vzájemných smykových kombinací na studijním, zvláště přednesovém materiálu.

Vést žáka k systematické intonační sebekontrolě, ke zpřesňování a rozvíjení pohybové stránky techniky levé ruky (v celém rozsahu hmatníku).

Všestranné propracování výměn poloh. Pokračování v nácviku dvojhmatů, jejich uplatnění v etudách a přednesových skladbách.

Rozvíjení výrazových stránek violoncellové hry (dynamika, vibrato, frázování) jako prostředek k osobitému projevu.

Rozvíjení hudební paměti na rozsáhlejších skladbách.

Poznávání violoncellových skladeb jednotlivých stylových údobí a jejich odpovídající interpretace.

Absolventy všech typů, mají-li splňovat určené požadavky, je nutné vybavit vysokou nástrojovou technikou, vyspělým hudebním cítěním, tónovou kulturou, vytříbeným vkusem, spolehlivou pamětí, smyslem pro styl a schopností samostatně řešit hudebně nástrojové problémy.

Hudebnost se nejlépe vypěstuje na ansámblové hře. Třebí smysl pro intonaci spodních tónů (opěrná linka pro komorní sdružení), ale i harmonický cit, který právě pro hru na violoncello je tak příznačný. Nejlépe je zařazovat duetta (Marcello, Breval, Klengel, Romberg, Möze, Pauer aj.).

Soustavně a cílevědomě je třeba pěstovat návyk ke hře z listu. (Návod ke hře prima vista je v textové příloze ke Škole etud K. P. Sádlo).

Studijní materiál

Stupnice a akordy:

Stupnice a rozložené akordy s obraty dur a moll v rozsahu 3 - 4 oktáv.

Dvojhmatové stupnice (3, 4, 6, 8) v rozsahu 1 - 2 oktáv.

Z doporučené literatury uvedené na str. 28 - 31 (*2. části opisu osnov*) vybírat průpravná cvičení, závažnější etudy, přednesové skladby, sonáty, koncerty atd. s přihlédnutím ke zvolené specializaci budoucího studia na vysoké škole (PF, FF, popř. AMU). Učitel vybere konkrétní díla různých forem a stylových období tak, aby obsáhla a dále rozvinula i všechny oblasti violoncellové techniky.

Poznámka

Zcela výjimečně nadaní žáci, kteří se připravují k talentové zkoušce na AMU, musí zvládnout studijní látku učebních osnov I. - IV. ročníku konzervatoře.

Postupové zkoušky

1. ročník

Stupnice a rozložené kvintakordy dur a moll v rozsahu 3 oktáv (výběr).

2 etudy odlišného charakteru K. P. Sádlo: Škola etud II. díl

1 část ze suity J. S. Bacha pro sólové violoncello.

1 rozsáhlejší přednesová skladba (sonata nebo variace).

2. ročník

Stupnice v rozsahu 4 oktáv a rozložený kvintakord s obraty dur a moll (výběr).

Dvojhmatové stupnice v rozsahu 1 oktávy.

2 etudy odlišného charakteru (S. Leo op. 57)

2 části ze sólové suity J. S. Bacha (nejlépe G dur).

1. věta z koncertu.

3. ročník

Stupnice v rozsahu 4 oktáv a rozložený kvintakord s obraty dur a moll (výběr).

Dvojhmatové stupnice (3, 4, 6, 8) v rozsahu dvou oktáv.

2 etudy odlišného charakteru (J. L. Duport: 21 etud).

2 části ze sólové suity J. S. Bacha.

1. věta z koncertu.

Závěrečná zkouška

4. ročník

Žáci, kteří se připravují k talentovým zkouškám k profesionálnímu studiu, vykonají závěrečné zkoušky v rozsahu látky požadované při přijímací zkoušce na tyto školy a v termínu před jejím konáním.

Všichni žáci ukončí studium veřejným absolventským vystoupením.

UČEBNÍ PLÁN č. 16

Studijní zaměření: příprava ke studiu na středních odborných školách a na pedagogických a filozofických fakultách: pro žáky bez předběžné hudební průpravy. Hra na klavír, housle, zobcovou flétnu, kytaru, akordeon: pro žáky od 14 let a dospělé.

Délka studia: 4 roky

Předmět	1.	2.	3.	4.
1. Hudební nauka	1-1,5	1-1,5	1-1,5	1-1,5
2. Hra na nástroje, hra z listu	2	2	2	2
3. Improvizace, hra na orffovské nástroje, základy taktování	-	-	0,5-1	0,5-1
Celkem (vyuč. hod.)	3-3,5	3-3,5	3,5-4,5	3,5-4,5
Nepovinný předmět: sborový zpěv	1	1	1	1

Poznámka: touto formou studia se mohou připravovat i žáci starší 10 let ke studiu ve středních pedagogických školách.

Do této zkrácené formy studia se přijímají žáci zpravidla starší 14 let, kteří se budou ucházet o přijetí ke studiu na středních pedagogických školách, pedagogických fakultách nebo filosofických fakultách a kteří neprošli předchozí hudební průpravou.

Délku studia pro jednotlivé žáky stanoví ředitel školy individuálně podle jejich konkrétní potřeby.

Výchovně vzdělávací cíl

Hra na housle klade značné nároky na hudební, fyziologické a intelektuální dispozice hráče. Cílem tohoto studijního zaměření je umožnit nadaným starším začátečníkům intenzivní přípravu ke studiu na hudební výchovy na zvolené škole. S ohledem na předpokládanou délku studia na ZUŠ vypracuje učitel hry na housle individuální plány jednotlivých žáků tak, aby získali nejdůležitější základní houslistické návyky (hra v 1., 3. a 5., popř. 2. a 4. poloze, hra stupnic, akordů, dvojhmatů, vibrato). Zvládnout základy techniky pravé ruky - smyky detaché, legato, martelé, staccato (spiccato). Stále upevňovat intonační jistotu. V přednesových skladbách dbát na dynamické odstínění, frázování a pokud možno uplatnit osobitý projev ve skladbách různých slohů. Naučit žáka hrát z listu jednoduché skladby. Podporovat hru z paměti. Hrát písně a doprovody k písni v různých tóninách.

Studijní úkoly

Během studia žák postupně zvládne studijní úkoly uvedené v učebních osnovách základního studia hry na housle (I. stupně). Vzhledem k věku žáků je možno postupovat

rychleji a koncentrovaněji. některé studijní úkoly lze zařazovat daleko dříve, nežli stanoví učební osnovy základního studia (I. stupně). Od žáků je nutno vyžadovat uvědomělé osvojování nových dovedností a od počátku systematicky spojovat teoretické poznatky s praxí. Je třeba důsledně dodržovat zásadu primárního vytváření sluchové i konkrétní zvukové představy a neustále vést žáka k sluchové sebekontrolě.

Průpravná cvičení volí učitel velmi promyšleně tak, aby na nich žák mohl účinně a úsporně procvičovat jednotlivé studijní úkoly.

Získané dovednosti se aplikují při hře vhodných etud a přednesových skladeb doporučených v oddíle Hudební materiál, které učitel doplňuje a obměňuje podle individuálních potřeb, studijního zaměření, schopností a zájmu žáka. Při výběru přednesových skladeb je třeba dbát, aby odpovídaly nejen technické a hudební úrovni žáka, ale aby byly též přiměřené jeho duševní a emocionální vyspělosti. Během studia se má žák naučit interpretovat skladby různých nálad, žánrů, forem a stylových období a dle možnosti se prakticky seznámit s některými dostupnými skladbami významných představitelů naší i světové hudební kultury.

Studijní úkoly, školy a etudy jsou uvedeny souhrnně. Učitel vypracuje individuální studijní plány pro každého žáka.

Studijní materiál

Školy

O. Ševčík: op. 6 Houslová škola pro začátečníky, seš. 1. - 7. (6, 7 - výběr poloh)

op. 2 Škola smyčcové techniky, seš. I. - výběr ze smyků

op. 7 Průprava ke hře trylků, seš. 1. a 2. - výběr podle potřeby

op. 1 Škola houslové techniky, seš. 1

J. Čermák; J. Beran: Houslová škola I. - III. díl

J. Brabec: Houslová škola seš. 1. - 4.

J. Brabec: Škola poloh a výměny poloh

J. Brabec: Studium stupnic a akordů

V. Kořínek: Stupnice sešit 1. a 2

Etudy

V. Krůček: Škola houslových etud, seš. 1. a 2. (výběr), seš. 3. a 4. - výběr etud podle zvolených poloh

J. Míčka: Elementární etudy I. a II. díl

F. Wohlfahrt op. 45

H. E. Kayser op. 20

Přednesové skladby

1. ročník

J. Beran: Národní písně op. 14 I., II., III.

B. Dobrodinský: První vystoupení, Tři tanečky

A. Komarovský: Kukačka, Lítal holub sivý

V. Kořínek: Slovenské ľudové piesne

A. Ljadov: Deset ruských národních písní

St. Mach: Studánka op. 104

J. Míčka: První setkání s mistry

Sborníky lehkých přednesových skladeb

2. ročník

J. Faust: Dvě jednovětová koncertina

B. Gselhofer: Dětská sonatina

A. Janšínov: Concertino v ruském stylu
O. Khel: Hudba našich dětí - výběr
J. Klazar: Bagatela
K. Krejčí: Concertino G dur
St. Mach: Snadné concertino na motivy národních písní
A. Míšek: Sonatinka
W. A. Mozart: Menuet - Touha po jaru
A. Můži: 10 slovanských lidových písní
O. Rieding: Concertino h moll
K. Schejbal: Doprovody písní pro 1. a 2. ročník ZŠ

3. ročník

M. Balakirev: Polka
L. v. Beethoven: Menuet G dur
G. F. Händel: Largo
A. Komarovský: Concertino A dur
N. Kubát: 13 malých koncertních kusů op. 20 výběr
J. Mařák: Classique et moderne, seš. 7 (čeští klasikové)
J. Mařtalíř: Concertino e moll
Menuety starých mistrů
J. Míčka: Druhé melodie mistrů
J. Mysliveček, J. V. Stamic: Dva menuety
O. Rieding: Concertino G dur op. 34
F. Seitz: Concertino D dur
B. Voldan: 80 písní
K. Schejbal: Doprovody písní pro 3. a 4. roč. ZŠ

4. ročník

A. Corelli: Adagio-Allegro; Sonaty - výběr
A. Dvořák: Romantické kusy č. 1; Sonatina G dur op. 100
Z. Fibich: Sonatina d moll op. 27
L. Janáček: Romance
L. Jansa: Concettino D dur op. 54
St. Mach: Na koncertním podiu
St. Mach: Concertino a moll
B. Martinů: Sonatina
N. Paganini: Téma s variacemi
O. Rieding: Concertino D dur
A. Vivaldi: Koncert G dur, a moll
F. Schubert: Sonatiny op. 137 č. 1 a 3
K. Schejbal: Doprovody písní pro 5., 6. a 7. ročník

Cvičení souhry a hra z listu

2. ročník

J. Beran: České tance pro dvoje housle op. 3, seš. II + III
Houslová dueta starých mistrů
J. Faust: Melodická cvičení pro 2 housle a klavír
E. Suchoň: Maličká som
J. Kř. Vaňhal: Čtyři malá dueta, 2 housle edice LŠU

3. ročník

F. Mazas: 12 snadných duet, op. 38, seš. II
I. Pleyel: 6 duet pro dvoje housle
J. Snížková: Barevné stužky - dvoje housle edice LŠU
K. Stamic: Duo pro dvoje housle - edice LŠU
J. Kř. Vaňhal: Patero duet op. 56

4. ročník

B. Campagnolli: 6 duet, op. 14
L. Jansa: 6 duet pro dvoje housle op. 46
J. V. Kalivoda: 3 houslová dueta op. 108
K. Sodomka: Sonatina pro troje housle
J. Kř. Vaňhal: Téma s variacemi

Postupové zkoušky

Na konci každého školního roku vykoná žák postupovou zkoušku, při které prokáže zvládnutí naplánovaných studijních úkolů.

Stupnice: 1 durová a 1 mollová stupnice, rozložené akordy k hraným stupnicím

Etudy: 1 etuda

Přednes: 1 skladba z paměti

Hra z listu přiměřeně náročné skladby.

Hra známé písně a doprovod k písni.

Závěrečná zkouška

V posledním roce studia na ZUŠ vykoná žák závěrečnou zkoušku v rozsahu látky připravené k přijímací zkoušce ke zvolenému dalšímu studiu a v termínu před jejím konáním.

Elementární improvizace (doprovody k písním)

Vyhledávání písní z paměti podle sluchu, jejich transpozice do nejpoužívanějších tónin dětského rozsahu, doprovod dudáckou prodlevou, ostinátem, kánon, lidový dvojhlas, jednoduchý hudební doprovod apod.

Studijní materiál

K. Schejbal: Doprovody k písním pro 1. - 7. ročník základní školy (skripta Pedagogické fakulty v Hradci Králové)

K. Schejbal: Sloh, výraz, styl v hudebním díle a v lidové písni.

Učební osnovy rozšířeného vyučování na I. stupni ZUŠ

Učební osnovy pro rozšířené vyučování na I. stupni ZUŠ jsou určeny pro žáky, kteří jeví výrazné předpoklady pro budoucí profesionální studium. Zpravidla se rozhoduje o zařazení žáka do rozšířeného vyučování na konci 3. ročníku. Na návrh třídního učitele se však mohou žáci ucházet o rozšířené vyučování na konci kteréhokoliv dalšího ročníku I. stupně za předpokladu, že splňují předepsané požadavky. O návrhu na jejich zařazení rozhodne k tomuto účelu ustanovená zkušební komise na základě komisionální zkoušky v rozsahu látky předepsané pro závěrečnou zkoušku příslušného ročníku rozšířeného vyučování.

V 1. až 3. ročníku je náročnější studijní program určen pouze pro žáky, kteří v průběhu předškolní a raně školní výuky prokázali mimořádně rozvinutou hudebnost a intelekt, fyziologické a motorické předpoklady pro zvolený obor studia.

UČEBNÍ PLÁN č. 19

Hra na housle, violu, violoncello

Předmět	3.	4.	5.	6.	7.
1. Hra na housle, violu (po 4 letech hry na housle), violoncello, improvizace, hra z listu	1,5-2,5	1,5-2,5	1,5-2,5	2-2,5	2-2,5
2. Komorní hra, soubor, orchestr	1	1	1-2	1-2	1-2
3. Hudební nauka	1	1	1	-	-
4. Hra na klavír	-	-	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Celkem:	3,5-4,5	3,5-4,5	4-6,5	3,5-5,5	3,5-5,5
Nepovinný předmět: sborový zpěv, hra na nástroj	1	1	1	1	1
základy hudební skladby	-	-	-	1	1
hudební nauka	-	-	-	1	1

- 1) Do rozšířeného vyučování hry na violu se přijímají žáci po čtyřleté předchozí průpravě ve hře na housle.
- 2) Označené složky předmětu musejí být vyznačeny v individuálním studijním plánu žáka.
- 3) Stanovený počet hodin se vyučuje v dělených vyučovacích hodinách 2krát týdně.
- 4) Pro nácvik skladeb s náročným klavírním doprovodem, který nelze svěřit žákům, povolí ředitel školy korepetici v rozsahu jedné vyučovací hodiny týdně na jednu třídu.
- 5) Má-li škola orchestr většího obsazení, vyučuje učitel jednu hodinu vyučovací navíc ve skupinách podle druhů nástrojů.

Poznámka: Označení ročník rozšířeného vyučování odpovídá označení ročníků I. stupně základního studia.

Cílem rozšířeného vyučování je dokonalá a všestranná příprava žáků k profesionálnímu studiu (na konzervatoři a podobně, případně již po ukončení 4. ročníku). Splnění tohoto cíle předpokládá pravidelné, soustavné, soustředěné a intenzivní cvičení v daleko větším rozsahu, než při výuce zaměřené na zájmovou činnost a všeobecnou hudební praxi.

Žák musí výrazně převyšovat průměrné výkony nejen v požadované technické úrovni, ale především v kvalitě prováděných skladeb, a to jak po stránce hudebního výrazu, tak po stránce správných funkčních pohybů. Uvolněné a nenásilné, vláčné funkční pohyby jsou zárukou pro jeho další všestranný technický rozvoj. Stejnou měrou je nutno pečovat o rozvoj pohotovosti v řešení hudebních a technických úkolů, hry z listu, hudební fantazie a představitosti, souhry i základů osobitého uměleckého výrazu. Důležitým a nutným výchovným momentem je časté zařazování žáka na interní a veřejná vystoupení.

Učitel musí velmi obezřetně a citlivě volit výběr studijní látky s ohledem na individuální vývoj žáka. Je nutno pečovat o všechny technické i výrazové složky hry a dbát o harmonický rozvoj budoucího profesionálního umělce.

Náplň studia v rozšířeném vyučování představují studijní úkoly (prostředky k dosažení stanovených cílů) stanovené v učebních osnovách, zaměřených na všeobecnou hudební praxi, doplněné o úkoly uvedené v příloze a vyplývající z hudebního materiálu.

Přednesové skladby pro rozšířené vyučování je možno vybírat z učebních osnov pro nerozšířenou výuku vždy o jeden nebo dva ročníky těžší. Pro vyšší ročníky rozšířeného vyučování jsou skladby uvedeny v oddíle Přednesové skladby.

Výběr studijní látky nemusí být závislý jen na materiálu doporučeném v učebních osnovách, musí však plnit stejný účel nebo jej řešit lépe. Rozsah a stupeň obtížnosti studijní látky stanovený pro jednotlivé ročníky a k postupovým zkouškám je minimálním požadavkem. Její přesvědčivé zvládnutí je podmínkou pro postup (zařazení) do dalšího ročníku rozšířeného vyučování. Jedná-li se pouze o přechodnou stagnaci, může se v průběhu studia o něj znovu ucházet.

Hra na housle nebo violu

Charakteristika studijních úkolů

- a) V průběhu studia je třeba věnovat systematickou pozornost všem prvkům hry levé i pravé ruky. Při studiu materiálů formujících převážně pohyblivost levé ruky, nutno dbát od počátku na správné uvolněné funkční pohyby lokte, zápěstí i prstů (neupevňovat levý loket v neměnné statické poloze, dbát o volné, nevypnuté zápěstí, přirozené postavení prstů bez svírání nástroje palcem). S rozvojem techniky levé ruky soustavně sledovat a rozvíjet čistou intonaci, elastický dopad a zdvih prstů, zřetelnost a rytmičnost hry. Výměny poloh provádět hladce, vláčně, s jasnou intonační představou u žáka. Výrazovou složku hry obohacovat vibratem, jehož pohyby je nutno v průběhu studia korigovat na požadovanou zvukovou kvalitu při respektování žákovy individuality. Ve 4. a 5. ročníku může učitel dle své úvahy a předpokladů žáka zvolit v metodickém postupu dvě alternativy:

A/ pokračování ve studiu poloh: II., IV. a V.

B/ pokračování ve studiu poloh: V., II., IV.

Alternativa B/ umožňuje o rok dříve nácvik tříoktávových stupnic a akordů v pomalém tempu i studium etud a hlavně přednesových skladeb s nároky na tónový rozsah celého hmatníku dle výběru studující látky. Setká-li se žák s novými, dosud neprobranými problémy (poloha II., IV., jejich spoje atd.), vyřeší je přímo na probírané látce. Jejich systematický a důkladný nácvik pak pokračuje později. (O důležitosti pohybu po celém hmatníku v co nejranějším věku viz E. Kamilarov: O technice levé ruky, přel. B. Kotmel - Supraphon, 1975).

Při hře na violu naváže učitel v 5. a 6. ročníku na dosavadní žákovy znalosti poloh, zvláště se zaměří na 1., 3. a 5. polohu a po jejich zvládnutí věnuje zvláštní pozornost polohám sudým, tj. pražcové /půlové/, druhé, čtvrté a šesté.

- b) Při studiu materiálu řešícího převážně pohyblivost pravé ruky vycházíme z výcviku předloktí, nadloktí (překlony smyčce) a postupně přecházíme k výcviku zápěstí a prstů. Výsledkem musí být vláčná souhybnost celé pravé paže, která zaručuje ovládnutí všech potřebných smyků (détaché, legato, martelé, staccato, spiccato, sautillé) a jejich vzájemné kombinace. Při studiu těchto smyků stále sledujeme jejich charakteristické znění a zvukovou kulturu. Podmínkou je vytváření správných žákových představ o pohybové a hlavně zvukové kvalitě prováděných úkonů. K rozvoji techniky slouží převážně studium etud, jejichž výběr musí řešit rozvoj všech základních prvků nástrojové techniky podle potřeb žáka.
- c) Při studiu přednesových skladeb dochází k prolínání techniky obou rukou. zde si žák osvojuje hudebně interpretační prostředky, jejichž přirozené ovládnutí je cílem studia. Sem patří dynamika, kvalita zvuku, zpěvnost hry, citový náboj, hudební představivost a

fantazie, osobitost projevu a vystižení charakteru a stylu skladby. Výběr přednesových skladeb musí být promyšlený, aby se žák postupně naučil výstižně interpretovat skladby různých nálad a charakteru. Jejich obsah musí být přiměřený technické a mentální vyspělosti žáka.

Hra na housle

Školy a etudy

1. ročník

- O. Ševčík: op. 6, seš. 1, 2, č. 1-23
- O. Ševčík: op. 7, seš. 1, č. 2, (způsoby v detaché i legatu)
- O. Ševčík: op. 2, seš. 3, smyky 1-97 (výběr-téma dle probíraného prstokladu s přibíranou vrchní nebo spodní prázdnou strunou), dle charakteru právě studovaného smyku.
- J. Čermák-J. Beran: Houslová škola č. 1-23
- S. Mach: Studánka - písně v mollovém a durovém prstoklade.
- J. Záděra: Už umím hrát (výběr)
- V. Krůček: Škola houslových etud, seš. 1, metodická část skupina 1, 2, 3.; výběr etud č. 1-35

2. ročník

- O. Ševčík: op. 6, seš. 2, 3, 4, č. 24-48
- O. Ševčík: op. 7, seš. 1, č. 5, 6, 7, Stupnice a akordy a č. 10 (septakord) vše dle probíraných prstokladů.
- O. Ševčík: op. 2, seš. 3, č. 29 Smyky 136-178 (výběr) utvořit lehké trojhmatové téma s prázdnou strunou.
- J. Čermák, J. Beran: Houslová škola č. 24-47.
- V. Krůček: Škola houslových etud, seš. 1, 2 Metodická část skupina 4-9; výběr etud, seš. 1, č. 36-66, seš. 2, č. 1-14
- F. Wohlfahrt: op. 45, I. díl (výběr)
- J. Mická: Elementární etudy, seš. 1 (výběr)

3. ročník

- O. Ševčík: op. 6, seš. 4, č. 49-58, seš. 6, č. 8-14, seš. 7, č. 3b, 5, 7, 8
- O. Ševčík: op. 7, seš. 1, č. 15, 16, 17, seš. 2, č. 3, 4
- O. Ševčík: op. 2, seš. 1, č. 5 smyky: 80-101, 118-163, 196-204 výběr; seš. 3, č. 29 smyky: 195-224 výběr
- J. Čermák, J. Beran: Houslová škola č. 48-54, pak pokračovat dle O. Ševčíka seš. 6 a 7 (viz výše)
- V. Krůček: Škola houslových etud, Metodická část seš. 2, skup. 10-13, seš. 3 skupina 3, 4, a 5 výběr etud seš. 2, č. 15-25, č. 33-52, seš. 3, č. 17-42, č. 56-57
- F. Wohlfahrt: op. 45 (rev. B. Kotmel) I. díl dokončit, II. díl č. 31-35, č. 37-38
- H. E. Kayser: op. 20, seš. 1, č. 7-12
- J. Mická: Elementární etudy II. díl (výběr)

4. ročník

Alternativa A

- O. Ševčík: op. 6, seš. 6, č. 1-6, seš. 7, č. 3a, 4, 6, seš. 6, č. 16-19, seš. 7, č. 9, 10, 11
- O. Ševčík: op. 7, seš. 2, č. 1, 2, 10, 5, 6, 14
- V. Krůček: Metodická část, seš. 3, skupina 1, 2, seš. 4, skupina 7-8, výběr etud seš. 2, č. 33-52 pokračovat výběrem, seš. 3, č. 1-16, č. 43-55, seš. 4, č. 1-9

Alternativa B

O. Ševčík: op. 6, seš. 7, č. 12-14, 15, 16 (17 jen výměny III.-V., I.-V. poloha), 18 seš. 6, č. 1-6, seš. 7, č. 3a, 4, 6

O. Ševčík: op. 7, seš. 2, č. 8, 9, 16 (V. poloha) výběr, č. 1, 2, 10 (II. poloha) výběr

O. Ševčík: op. 2, seš. 1, č. 5 smyky: 164-190, 205-220 výběr seš. 3, č. 29 smyky: 284-309

V. Krůček: Metodická část, seš. 4 skup. 9, 10, seš. 3, skup. 1, 2; výběr etd seš. 4, č. 10-25, seš. 3, č. 1-16, č. 43-55, seš. 2, č. 33-52 pokračovat výběrem

F. Wohlfart: op. 45 (rev. B. Kotmel), II. díl - výběrem dokočit etudy v I., II., III. poloze

H. E. Kayser: op. 20 etudy II. díl (výběr)

J. Míka: Elementární etudy III. díl (výběr)

5. ročník

Alternativa A

O. Ševčík: op. 6, seš. 7, č. 12-19

O. Ševčík: op. 7, seš. 2, č. 8, 9, 16

V. Krůček: Škola houslových etud. Metodická část seš. 4, skupina 9, 10 výběr etud seš. 4, č. 10-25, seš. 2, č. 35-52 dokončení výběrem

Alternativa B

O. Ševčík: op. 6, seš. 6, č. 16-17, seš. 7, č. 9, 10, 11

O. Ševčík: op. 7, seš. 2, č. 5, 6, 14

O. Ševčík: op. 2, seš. 1, č. 5 smyky: 221-260, (výběr), seš. 3, č. 20 smyky 318-338

Nácvik tříoktávových stupnic a akordů dur i moll.

V. Krůček: Škola houslových etud. Metodická část seš. 3 skup. 7, 8

výběr etud seš. 4, č. 1-9, seš. 2, č. 33-52 dokončit výběrem

H. E. Kayser: op. 20, III. díl (výběr)

F. Mazas: op. 36, seš. 1, (výběr lehčích).

Hlavní pozornost zaměřit na zdokonalování a ovládání poloh i jejich výměn a jejich praktické ovládání v přednesových skladbách, etudách a stupnicích.

6. ročník

O. Ševčík: op. 1, seš. 1, č. 19, 21, 22, 24

O. Ševčík: op. 8 - výběr

O. Ševčík: op. 9 - výběr

O. Ševčík: op. 2, seš. 1, č. 5 (soustavné opakování a praktické ovládnutí smyků: 163, 190, 200, 215, 219, 222, 223, 224, 234, 238, 242 na techn. etudách stejného pohybu, v stupnicích a akordech) seš. 3, č. 29 smyky: 247-373, 398-425 (výběr).

Stupnice a akordy dur a moll v rozsahu 3 oktáv různými smykovými variantami.

V. Krůček: Škola houslových etud. metodická část skup. 11

výběr etud, seš. 4, č. 26-35, seš. 3 a 4, výběr těžších etud - dokončení

F. Mazas: op. 36, seš. 1 dokončení

R. Kreutzer: 42 etud (výběr snadnějších)

7. ročník

O. Ševčík: op. 8 - (výběr)

O. Ševčík: op. 9 - (výběr)

O. Ševčík: op. 2 - seš. 1, č. 5. Stálé zdokonalování smyků uvedených v 6. ročníku na etudách a stupnicích. Seš. 3, č. 29 smyky: 426-465 (výběr)

Stupnice a akordy v rychlém tempu a na různé smykové varianty.

V. Krůček: Škola houslových etud. Metodická část, seš. 4, skupina 11.

Výběr etud: seš. 4, č. 26-35

R. Kreutzer: 42 etud (střídat etudy pasážové, trylkové, dvojhmatové)

Přednesové skladby

6. ročník

A. Corelli: Sonáty (výběr)
A. Corelli: Komorní sonáty
G. F. Händel: Sonáty (výběr)
J. Haydn: Sonáty (výběr)
F. Schubert: op. 137 Sonatiny (výběr)
A. Dvořák: op. 100, Coratina G dur
Z. Fibich: op. 27, Sonatina d moll
B. Martinů: Sonatina
J. Maštalír: Sonatina
J. S. Bach: Koncerty a, E
J. Mysliveček: Koncert C
P. Nardini: Koncert č. 1 A dur, č. 3 G dur
G. B. Viotti: Koncert č. 23
A. Vivaldi: Koncerty (lehčí)
J. B. Accolay: Koncertino a, d moll
F. Seitz: op. 50 Koncert D dur
H. Sitt: op. 65 Concertino d moll
J. S. Bach: Air
W. Burmester: Skladby starých mistrů
J. Mařák: Classique et moderne
A. Dvořák: Romantické kusy
L. Janáček: Romance

7. ročník

W. A. Mozart: Sonáty (výběr)
F. M. Veracini: Sonáta E
F. Schubert: op. 137 Sonatina

J. S. Bach: Koncert a moll, E dur
F. Benda: Koncert Es dur
L. Boccherini: Koncert D dur
W. A. Mozart: Koncert B dur (Adelaide) K. s. 211, G dur K. S. 216
V. Pichl: Koncert D dur
G. B. Viotti: Koncert č. 20, 22, 24, 28, 29
A. Vivaldi: op. 12: Koncert č. 1 g moll, č. 5 B dur
Ch. Bériot: Koncert č. 1 D dur, č. 9 a moll
R. Kreutzer: Koncert č. 13 D dur, č. 19 d moll
P. Rode: Koncert č. 6 B dur, č. 7 a moll, č. 8 e moll
L. Spohr: Koncert č. 2 d moll
J. S. Bach: Air
L. v. Beethoven: Romance F dur, op. 50, G dur op. 40
Ch. Bériot: Air variées op. 5, 7, 15 (výběr)
J. Mařák: Classique et moderne

G. Pugnani - F. Kleisler: Preludium a Allegro
A. Dvořák: romantické kusy
A. Dvořák: Balada d moll
V. Novák: Tři skladby

Požadavky na rozsah studijní látky nastudované v průběhu jednotlivých ročníků a k postupovým zkouškám

1. ročník

V průběhu roku žák nastuduje minimálně:

12 etud

10 písní a 3 drobné skladby

Postupová zkouška:

2 stupnice a rozložené akordy 1 oktávy /podle probíraných prstokladů/.

2 etudy

2 písně nebo skladbičky z paměti.

2. ročník

V průběhu roku žák nastuduje minimálně:

10-15 etud

3-4 kratší nebo 2 rozsáhlejší přednesové skladby

Postupová zkouška:

1 durová a 1 mollová stupnice a rozložený akord 2 oktáv

2 etudy

2 kratší nebo 1 delší přednesová skladba z paměti.

3. ročník

V průběhu roku žák nastuduje minimálně:

10-12 etud

3-4 kratší nebo 2 rozsáhlejší přednesové skladby s použitím III. polohy

Postupová zkouška:

1 durová a 1 mollová stupnice a rozložený akord s přechodem do III. polohy

2 etudy různého charakteru, z toho 1 z paměti

2 kratší nebo 1 delší přednesová skladba s použitím III. polohy.

Ukázka hry z listu na úrovni požadavku 1. ročníku.

4. ročník

V průběhu roku nastuduje žák minimálně:

10-12 etud

2 rozsáhlejší nebo 3-4 drobnější skladby z různých stylových období

Postupová zkouška:

1 durová a 1 mollová stupnice a rozložený akord přes 2 - 3 oktávy.

2 etudy různého charakteru, z toho 1 z paměti.

1 rozsáhlejší přednesová skladba z paměti

Hra z listu na úrovni 2. ročníku.

Žáci, kteří se ucházejí o přijetí k profesionálnímu studiu vykonají závěrečnou zkoušku v termínu před talentovou zkouškou a v rozsahu jejich požadavků.

5. ročník

V průběhu roku nastuduje žák minimálně:

10- 12 etud

3 delší přednesové skladby, (z toho 2 věty z concertina nebo sonatiny)

Postupová zkouška:

1 durová a 1 mollová stupnice a rozložený akord v rozsahu 3 oktáv

2 etudy různého charakteru, z toho 1 z paměti.

1 delší skladba nebo 1 krajní věta z concertina nebo koncertu z paměti.

Hra z listu na úrovni požadavku 3. ročníku.

6. ročník

V průběhu roku nastuduje žák minimálně:

8-10 etud

4 delší přednesové skladby odlišného charakteru, z toho + věta z koncertu a 1 ze sonáty.

Postupová zkouška:

2 durové a 2 mollové stupnice a rozložené akordy v rozsahu 3 oktáv.

2 etudy různého charakteru, z toho 1 z paměti.

1 přednesová skladba nebo 1 věta z koncertu z paměti.

hra z listu na úrovni požadavků 4. ročníku.

7. ročník

V průběhu roku se žák soustředí na přípravu studijní látky k talentové zkoušce na konzervatoř.

Závěrečnou komisionální zkoušku za 7. ročník vykoná v termínu před talentovou zkouškou na konzervatoř a v rozsahu jejich požadavků. Studium ukončí veřejným absolventským koncertem.

Hra na violu

5. ročník

Technické cvičení

O. Ševčík: op. 1, č. 1-5, rekapitulace ze 4. ročníku hry na housle,

č. 5 s přepisem do altového klíče,

č. 6 a 7 volně s event. přepisem do altového klíče.

O. Ševčík: op. 8, na G D A struně, na C struně s přepisem do altového klíče.

Příprav dvojhlasé hry.

Libovolná škola hry na violu podle zvoleného systému polohové hry.

Etudy

K. Moravec: vybrané etudy a studie 1. díl /Kayser-Mazas/

J. Ruis: Etudy 1. díl /Etudy, které žák zá ze 4. ročníku hry na housle, lze využít v rychlém sledu/.

Popř. obdobné etudy na téže technické úrovni.

Stupnice

C dur v rozsahu 3 oktáv, a moll v rozsahu 2 oktáv s přechodem do III. polohy.

D dur v rozsahu 3 oktáv, h moll v rozsahu 2 oktáv s přechodem do III. a V. polohy.

E dur, Es dur v rozsahu 3 oktáv, s moll v rozsahu 3 oktáv, F dur, d moll v rozsahu 3 oktáv.

(Důkladné studium 3. oktávy s příslušným studijním systémem - změny polohy, výměny polohy apod., nejprve na stupnici C dur a její 3. oktávě).

Za školní rok nastuduje žák 8 etud, z toho 2 zpaměti, jednu delší přednesovou skladbu, popř. 1 větu z concertina, koncertu nebo sonatiny a 2-3 drobnější skladby kontrastního charakteru.

Postupová zkouška

1 stupnice dur a 1 moll a rozložené akordy k hraným stupnicím ve volném tempu legato v rozsahu 3 oktáv.

1 etuda zpaměti.

1 věta z koncertu a 1 drobnější skladba zpaměti.

6. ročník

Technická cvičení

O. Ševčík: op. 1, 1. a 2. seš. - výběr

O. Ševčík: op. 1, seš. 1 č. 7, 11 - 13, 5

O. Ševčík: op. 8, sul G D A, přepis sul C

O. Ševčík: op. 9 - výběr

Zvolená škola

Etudy

K. Moravec: Vybrané etudy a studie, 1. a 2. díl

J. Ruis: Etudy 2. díl

J. Dont: op. 37, 24 přípravných cvičení k etudám Kreutzera a Rodeho.

Stupnice

Všechny durové a mollové stupnice ve volném tempu legato se smykovými variantami a dle

O. Ševčíka op. 1, seš. 3 nebo K. Moravce Vybrané etudy a studie II - závěrečná část.

3 oktavové stupnice na C struně, ostatní v rozsahu 2 oktáv.

Za školní rok nastuduje žák nejméně 8 etud, z toho 2-3 zpaměti a zopakuje etudy nastudované zpaměti v 5. ročníku, koncert nebo sonátu (alespoň 2 kontrastní věty a 2-3 drobnější skladby různého charakteru z doporučeného výběru pro 7. ročník hry na violu).

Postupová zkouška

1 stupnice durová a 1 mollová a rozložené akordy k hraným stupnicím, ve volném tempu legato v rozsahu 3 oktáv.

1 etuda zpaměti.

1 věta z koncertu a 1 drobnější přednesová skladba zpaměti.

Žák prokáže pohotovost ve hře z listu na lehčí etudě nebo přednesové skladbě o 1-2 stupně nižší technické úrovni.

7. ročník

Technická cvičení

O. Ševčík: op. 1, seš. 1, 2 a 3 - výběr

O. Ševčík: op. 9 - přípravné dvouhlasé stupnice

Etudy

K. Moravec: Vybrané etudy a studie II, popř. III (Mazas, Kreutzer)

J. Ruis: Etudy 2. díl

Stupnice

Všechny durové a mollové stupnice v rozsahu 3 oktáv na C struně, ostatní v rozsahu 2 oktáv. V průběhu roku se žák soustředí na přípravu studijní látky k talentové zkoušce na konzervatoř. Kromě toho nastuduje 4 etudy, z toho 4 z paměti, koncert, sonátu nebo skladbu většího rozsahu a odlišného charakteru od dosud nastudovaného repertoáru.

Závěrečnou komisionální zkoušku za 7. ročník vykoná žák v termínu před talentovou zkouškou na konzervatoř a v rozsahu jejích požadavků. Studium ukončí veřejným absolventským vystoupením.

Hra na violoncello

Studijní úkoly

1. ročník

Práce v 1. ročníku se vyznačuje zvýšenou náročností nejen v domácí přípravě, ale v celém sledování probrané látky, aby si žák od počátku osvojoval správné návyky a fixoval zásady práce pro celé další studium. To znamená, že od prvního seznámení s žákem si učitel musí uvědomit, že jej připravuje pro profesionální studium a tudíž dbá na zvládnutí stanovené učební látky pro 1. ročník do hloubky a dokonalosti. Navíc je třeba probrat II. IV., VII. polohu a jejich výměny, u II., V., VII. i s odklony. Vyžaduje se znalost stupnic C, G, F, Es, D. V pravé ruce příprava smyku spiccato a martelé.

2. ročník

Věnovat nadále důsledně mimořádnou pozornost domácí práci žáka, zdokonalovat držení nástroje a smyčce, upevnit návyky správného postavení ruky ve všech polohách. Obzvláště nutné je vést žáka na tomto stupni k uvědomělé intonaci a rozvíjet jeho rytmické citění. U pravé ruky uvolňovat zápěstí a smyky z prstů, pomocí vibrata tvořit tón. Probrat všechny durové stupnice a základní rozklady akordů a úvod do mollových stupnic.

3. ročník

Na základě opakování všech probraných základních poloh (I.-VII.), stupnic a akordů, probírat vyšší polohy (VIII.-X.), tzv. střední polohy. Příprava palcové polohy, studium tříoktávových stupnic a akordů včetně všech mollových. Studium trylků, osamostatnění pohybů prstů, zdokonalování vibrata a kultury tónu. Častým veřejným vystupováním cílevědomě upevňovat pódiové, pamětní a pohybové návyky.

4. ročník

Naučit žáka sledovat vlastní hru a porovnávat ji s dostupnými vzory (s hrou svého učitele apod.). Nelitovat času na odstranění případných nedostatků a teprve pak budovat a upevnit základní, střední polohy a urychleně začít s hrou v palcových polohách, s jejichž nácvikem je možno začít ve středních a základních polohách. Hudební výraz prohlubovat již nejen pomocí dynamiky, ale i agogiky. Přistoupit k výcviku dvojhmatové techniky např. na jednooktávových stupnicích v terciích, kvartách a sextách. Vymezit čas pro pravidelnou hru z listu.

5. ročník

Zvládnutí všech prvků violoncellové techniky, tj. techniky pravé i levé ruky včetně prvků virtuózních. Postupně tříbit smysl žáka pro odlišování skladeb různého charakteru a stylu. K tomu slouží jak studium polyfonní i ostatní přednesové literatury všech stylových období, tak technická cvičení a etudy. Rozšiřování a upevňování technického obzoru, probouzením tvůrčí fantazie a smyslu pro samostatný umělecký výraz. Studijní úkoly je třeba doplnit o hru tří- až čtyřtávkových stupnic a rozložených akordů a systematické studium smyků (O. Ševčík: op. 2, Škola smyčcové techniky, 2. a 3. sešit).

6. ročník

Začít s cílevědomým studiem částí sólových suit J. S. Bacha, procvičovat stupnice a akordy s použitím palce. zvýšenou pozornost věnovat větší pohyblivosti palce. Pokračovat průběžně ve studiu smyků podle O. Ševčíka, op 2.

Hudební materiál je možno vybírat z učebních osnov pro nerozšířené vyučování, ale vždy o 1 nebo 2 ročníky těžší. výběr přednesového repertoáru však musí obsahovat v průběhu studií alespoň po 1 skladbě z každého stylového období, uvedeného v oddíle přednesové skladby.

Školy a etudy

5. - 7. ročník

O. Ševčík: op. 2 Škola smyčcové techniky

6. - 7. ročník

K. P. Sádlo: Škola etud II. díl (Supraphon 1981)

S. Lee: op. 57, 12 etud (Peters)

J. L. Dupport: 21 etud (Peters, Muzgiz, PWM)

J. S. Bach: Suity pro sólové violoncello: I/6, 3.4; III/5, 3; I/1; II/2 atd.

Přednesové skladby

(Čísla vedená v závorce označují ročník, ve kterém je možno skladbu začít studovat)

a) barokní a klasické skladby

J. B. Breval: Sonáta C dur /3. roč./

A. Kraft: Divertimento /5. roč./

B. Marcello: Sonáty č. 1-6 /4. roč./

J. Šťastný: Allegretto noc variazioni /6. roč./

A. Vivaldi: Sonáty E, B, F /3. roč./

A. Vivaldi: Koncert a moll /4. roč./

b) romantické koncerty a concertina

G. Goltermann: Koncert G dur /4. roč./

J. Klengel: Concertino C dur op. 7 /6. roč./

J. Klengel: Concertino d moll op. 10 /6. roč./

A. Nölck: Concertino D dur /6. roč./

D. Romberg: Divertimento /5. roč./

D. Romberg: Variace C dur op. 50 /6.-7. roč./

c) skladby virtuózního charakteru

A. Ajvazian: Tanec /6. roč./

A. Arutjunan: Impromptu /6. roč./

D. van Goens: Scherzo /7. roč./
G. Goltermann: Etuda-Capriccio /5.-6. roč./
G. Goltermann: Capriccioso /5. roč./
D. Popper: Mazurka op. 11 /6. roč./
D. Popper: Gavota D dur /7. roč./
C. Saint-Saëns. Allegro appassionato /6.-7. roč./

c) soudobé české skladby

L. Bárta: 3 skladby pro violoncello a klavír /od 3.-4. roč./
V. Felix: Sonatina G dur /4. roč./
B. Martinů: Pastorely /4.-5. roč./
J. Páleníček: Ze zápisníku malého chlapce /5. roč./
M. Raichl: 7 nápadů /4. roč./
J. Řídký: 4 skladby /4. roč./
J. Řídký: Malá suita /4.-5. roč./

Požadavky na rozsah studijní látky nastudované v průběhu jednotlivých ročníků a k postupovým zkouškám

1. ročník

V průběhu roku nastuduje žák:

20-25 cvičení a etud

10 písní nebo drobných skladbiček

Postupová zkouška:

1 stupnice

2 cvičení nebo etudy

2 písně nebo skladbičky, vše z paměti

2. ročník

V průběhu roku nastuduje žák minimálně:

20 etud

8-10 drobnějších nebo 5 rozsáhlejších přednesových skladeb

Postupová zkouška:

2 z probraných stupnic a rozložených akordů

2 etudy

2 přednesové skladby z paměti

3. ročník

V průběhu roku nastuduje žák minimálně:

10 etud

4 přednesové skladby

Postupová zkouška:

1 durová a 1 mollová stupnice a rozložený akord

3 etudy

2 přednesové skladby různého charakteru

4. ročník

V průběhu roku nastuduje žák minimálně:

Durové stupnice a rozložené oktávy v rozsahu 3 oktáv, všechny mollové stupnice a rozložené akordy v rozsahu 2 oktáv.

10 etud

4 přednesové skladby

Postupová zkouška:

2 stupnice a rozložené akordy

4 etudy

2 přednesové skladby nebo 1 rozsáhlejší v sonátové formě.

Žáci, kteří se ucházejí o přijetí k profesionálnímu studiu si připraví látku určenou k talentové zkoušce a vykonají zkoušku za 4. ročník v termínu před talentovou zkouškou.

5. ročník

V průběhu roku nastuduje žák minimálně:

Stupnice a rozložené akordy dur i moll v rozsahu 3 oktáv.

10 etud

4 přednesové skladby

Postupová zkouška:

Stupnice a rozložený akord v rozsahu 3 oktáv nebo v palcové poloze.

4 etudy

2 kratší nebo 1 rozsáhlejší přednesová skladba.

6. ročník

V průběhu roku nastuduje žák minimálně:

Stupnice a akordy s použitím palce

8 etud

1 část ze suity J. S. Bacha

2 přednesové skladby, z nichž jedna v sonátové nebo variační formě.

Postupová zkouška:

2 stupnice dur a moll a rozložený akord v rozsahu 3 oktáv s použitím palce.

3 etudy z II. dílu Školy etud K. P. Sádla

1 etuda v palcové poloze

Libovolná část ze suity J. S. Bacha

2 přednesové skladby z různých stylových období

7. ročník

Těžiště studia v 7. ročníku je příprava studijní látky k talentové zkoušce na konzervatoř. Kromě toho prostuduje žák zběžněji několik skladeb a etud pro poznávání literatury a získání pohotovosti ve studiu.

Stupnice dur a moll a rozložený akord v rozsahu 3 oktáv, dvojhmatové stupnice F, Es, E, C.

8 etud

2 části ze suit J. S. Bacha

4 přednesové skladby.

Závěrečnou komisionální zkoušku ze 7. ročník vykoná žák v termínu před talentovou zkouškou na konzervatoř a v rozsahu jejích požadavků. Studium ukončí veřejným absolventským vystoupením.

UČEBNÍ PLÁN č. 20

Hra na kontrabas

Předmět	3.	4.
1. Hra na kontrabas, příprava k souhře, improvizace, hra z listu ^{1) 2) 4)}	2-2,5	2-2,5
2. Komorní hra, soubor, orchestr ³⁾	2	2
3. Hra na klavír	0,5	0,5
Celkem:	4,5-5	4,5-5
Nepovinný předmět: sborový zpěv, hra na nástroj	1	1
hudební nauka	1	1

- 1) Označené složky předmětu musejí být vyznačeny i individuálním studijním plánem žáka.
- 2) Stanovený počet hodin se vyučuje v dělených vyučovacích hodinách 2x týdně.
- 3) Má-li škola orchestr většího obsazení, vyučuje učitel jednu vyučovací hodinu týdně navíc ve skupinách podle druhů nástrojů.
- 4) Pro nácvik skladeb s náročným klavírním doprovodem, který nelze svěřit žákům, povolí ředitel školy korepetici v rozsahu jedné vyučovací hodiny týdně na jednu třídu.

Poznámka: Označení ročníků rozšířeného vyučování odpovídá označení ročníků I. stupně základního studia.

Hra na kontrabas patří svým charakterem k předmětům, kde je nutno počítat ve větší míře se staršími začátečníky. Naproti tomu rozhodování o budoucím profesionálním zaměření nelze oddalovat, protože intenzivní příprava k profesionálnímu studiu vyžaduje nejméně 2 roky soustředěné práce. Proto dává i rozšířené vyučování v posledních dvou ročnících I. stupně základního studia nadaným zájemcům možnost přípravy ve hře na kontrabas nejen pokud prokázali výrazné předpoklady pro profesionální studium během dvou ročníků základního studia hry na kontrabas, ale i těm, kteří prokázali mimořádné hudební, intelektuální a motorické dispozice a pílí při studiu na jiný - zpravidla smyčcový nástroj a jeví-li hluboký zájem a mimořádně dobré fyziologické předpoklady pro profesionální hru na kontrabas.

Učební osnovy rozšířeného vyučování proto zahrnují stejně jako při nerozšířeném vyučování variantu pro starší začátečníky s náročnějším a rychlejším postupem, přičemž se požadavky na zvládnutí studijních úkolů a kvalitu jejich provedení v obou variantách postupně vyrovnávají.

3. ročník

Studijní úkoly /doplnek k učebním osnovám rozšířeného vyučování/

Hra ve 2. - 4. poloze s procvičením plynulých výměn. Rozvíjení intonační představivosti. Výcvik běžných prstokladových postupů a dobrá informovanost o tónech v jednotlivých polohách na různých strunách. Příprava na hru vibrata.

V pravé ruce docílit větší dynamické tvárnosti tónu a procvičovat techniku volbou náročnějších smyků s důrazem na kvalitu provedení.

Hudební materiál

Všechny durové a mollové stupnice s jednoduchým akordickým rozkladem v rozsahu 1 oktávy.

F. Hartl: Škola hry na kontrabas č. 56-167, nebo materiály kterékoliv jiné školy v uvedeném rozsahu do 4. polohy.

Pro nácvik smyků je možno použít O. Ševčík: op. 2, Škola smyčcové techniky.

Doporučenou přednesovou literaturu doplnit např. výběrem ze sbírek přednesových skladeb pro violoncello:

Gordonkamuzsika /od Musica Budapest z. 6312, z. 6748/

Dare Marie. Menuet YE 0012 atp.

V průběhu školního roku nastuduje žák minimálně 20 etud nebo technických cvičení v rozsahu 3-6 řádků a 8-10 přednesových skladeb s průvodem klavíru.

Postupová zkouška

Dvě stupnice dur, 1 stupnice moll a rozložený T 5 k hraným stupnicím.

Dvě etudy nebo cvičení ze zvolené školy /rozsah 3 - 6 řádků/, 1 přednesová skladba s průvodem klavíru.

4. ročník

Studijní úkoly

Pokračovat v probírání základních poloh v rozsahu do 6. - 7. polohy. Seznámení s novým prstokladem 1 - 2 - 3, pozměněnou pozicí palce a nástroje v těchto vyšších polohách. Dosažení větší zblhlosti a uvolněnosti ve změnách poloh. Nácvik vibrata.

Další uvolnění pravé ruky a výcvik náročnějších legat přes strunu. Dokonalé vypracování studovaných skladeb po stránce tónové, dynamické a výrazové.

Hudební materiál

Všechny durové a mollové stupnice s jednoduchým rozkladem v rozsahu 1 - 1,5 oktávy /ke kvintě/

F. Hertl: Škola hry na kontrabas č. 168-260,

nebo materiály kterékoliv jiné školy v uvedeném rozsahu do 6.-7. polohy.

Doporučenou přednesovou literaturu rozšířit např. o:

Domenico Dragonetti: 3 valčíky. /YE 0002/

Giovannino del Violone: Sonata in a /YE 0008/

J. Garscia: Miniatury /PWM 7173/

Výběr vět z transkripcí barokních sonát, např.

B. Marcello /ed. Peters 4647 apod./

J. S. Bach: Vybrané části ze suit pro violoncello

V průběhu školního roku nastuduje žák minimálně:

25 etud a technických cvičení v rozsahu 3-6 řádků a 1 přednesových skladeb, z toho alespoň 1 skladba cyklická.

Závěrečná zkouška

2 stupnice dur a 2 moll a rozložení T 5 k hraným stupnicím,

2 etudy /1 s použitím legata a 1 technického charakteru/,

1 snadnější cyklická skladba nebo 2 skladby různého období s doprovodem klavíru.

Závěrečnou zkoušku vykoná žák v termínu před talentovou zkouškou na konzervatoř. Studium na ZUŠ ukončí žák veřejným absolventským vystoupením.

Varianta pro starší začátečníky

1. ročník

Studijní úkoly

Kromě elementárních dovedností /postoj u nástroje, držení smyčce, postavení levé ruky/ je třeba vycvičit kultivované nasazení tónu, vyrovnané vedení smyčce, hladkou výměnu smyku a zvládnout v přiměřené míře nejpoužívanější smyky, včetně legatových. V levé ruce vycvičit plynulou výměnu poloh v rozsahu do 3. polohy. Dbát na celkové uvolnění a odstranit všechny zbytečné pohyby.

Hudební materiál

Všechny durové a mollové stupnice s jednoduchým rozkladem v rozsahu 1 oktávy /s výjimkou Es dur a Es moll/

F. Hertl: Škola hry na kontrabas č. 1 - 120

Možno použít materiálu kterékoliv jiné školy v uvedeném rozsahu do 3. polohy.

Doporučenou přednesou literaturou doplnit např. výběrem ze sbírek přednesových skladeb pro violoncello:

Gordonkamuzsika /ed. Musica Budapest z. 6312, z. 6748/

V průběhu školního roku nastuduje žák minimálně 20 etud nebo technických cvičení rozsahu 3-6 řádků a 5 přednesových skladeb s průvodem klavíru.

Postupová zkouška

1 durová a 1 mollová stupnice a rozložený T 5 k hraným stupnicím.

2 etudy nebo cvičení /rozsah 3-6 řádků/

1 přednesová skladba s průvodem klavíru.

2. ročník

Studijní úkoly

Rozšířit rozsah až do 5. - 6. polohy. Zpevnit úhozy prstů v levé ruce, dále uvolnit ruku při výměnách poloh a dbát na čistou intonaci. V pravé ruce volbou vhodných smyků zdokonalit techniku a posílit výrazovou stránku hry. Sledovat zdokonalení orientace na hmatníku. Vytvořit předpoklady pro hru na vibrata.

Hudební materiál

Všechny durové a mollové stupnice s jednoduchým rozkladem v rozsahu 1, event. 1, 5 oktávy /ke kvintě/

F. Hertl: Škola hry na kontrabas č. 120-220

Možno použít materiálu kterékoliv jiné školy v uvedeném rozsahu do 5. - 6. polohy.

Pro nácvik smyků je možno použít O. Ševčík: op. 2, Škola smyčcové techniky.

Doporučenou přednesovou literaturu doplnit dalšími skladbami např.:

Dare Marie: Menuet /YE 0012/

Domenico Dragonetti /3 valčíky YE 0002/

Giovannino del Violone: Sonata a moll /YE 0008/

J. S. Bach: Opravené části ze suit pro violoncello.

V průběhu školního roku nastuduje žák minimálně 25 etud nebo technických cvičení a 10 přednesových skladeb s průvodem klavíru.

Závěrečná zkouška

2 durové a 1 mollová stupnice a rozložený T 5 hraným stupnicím,

2 etudy /1 s použitím legata a 1 technického charakteru/,

2 skladby různého období s průvodcem klavíru.

Závěrečnou zkoušku vykoná žák v termínu před talentovou zkouškou na konzervatoř. Studium na ZUŠ ukončí veřejným absolventským vystoupením.

Učební osnovy souborové hry (houslový soubor)

Charakteristika a pojetí předmětu

Jedním z prvořadých úkolů při výchově instrumentalistů na základních uměleckých školách je seznámit žáky s formou kolektivního provozování hudby. Proto učební plány obsahují vedle individuálního nástrojového vyučování i souborovou hru. Pro žáky houslového oddělení je základní formou kolektivní instrumentální výchovy hra v houslovém souboru. Souborová hra má přispět k tomu, aby se z žáka stal pohotový hudebník, který bude moci být i platným členem souborů zájmové umělecké činnosti. Souborová hra má současně výrazný výchovný vliv na žáky ve smyslu morálním a charakterovém. Žáci se zde stávají členy společenství, v němž všichni spolupracují na úkolech, jež nelze uskutečnit jinak než obětavým společným úsilím. Na velkých školách je souborová hra přípravou pro hru ve školním orchestru.

Metody a formy práce

Do houslového souboru jsou zařazováni žáci od 3. ročníku. Docházka do souboru trvá zpravidla dva roky. V 5. ročníku přecházejí žáci do školního orchestru nebo do komorních souborů. Není-li na škole možno zřídit orchestr, pokračují žáci v souborové nebo komorní hře až do ukončení I. stupně ZUŠ.

Vzhledem k rozdílným podmínkám, které jsou na jednotlivých školách pro organizaci souborové hry, není v učebních osnovách rozvržena látka na ročníky, ale podle metodicko-technických problémů, s nimiž se soubor bude postupně seznamovat.

Doporučená literatura pro učitele

1. Metodická příručka: Bohumil Kotmel: Houslový soubor na LŠU
(Comenium Musicum sv. 11, Supraphon 1974)
2. Psychologie: V. Příhoda: Ontogeneze lidské psychiky I, SPN 1971
3. Všeobecné vědomosti o hudbě:
A. Modr: Všeobecná hudební nauka. Otázky a odpovědi. Supraphon 1970
A. Cmíral: Základní pojmy hudební. Supraphon 1974
J. Pilka: Hudební kaleidoskop. Panton 1972
4. Dirigování: V. Fedor - J. Vrchotová-Pátová: Sborový zpěv a řízení souboru.
Supraphon 1969
J. Svoboda: Učebnice dirigování. Orbis 1952

Výchovně vzdělávací cíl

Cílem souborové hry je výchova žáků směřující od individuálního pojetí hry na nástroj ke kolektivnímu hudebnímu projevu. To znamená na základě promyšleného a soustavného vyučovacího postupu vést žáky k řešení nových úkolů, vyžadujících odlišný přístup k nástrojovým problémům i studiu a nácviu skladeb a využívat při tom specifických prostředků souborové hry k rozvíjení jejich hudebnosti, smyslu pro kolektivní odpovědnost a dobrovolnou kázeň. Učit žáky orientovat se podle učitelovy taktovky, přizpůsobovat se spoluhráčům v technickém projevu, v intonaci i rytmu, agogice, dynamice a celkovému přednesu. Na základě zkušeností žáků z vlastní souborové praxe rozvíjet jejich vztah k hudbě a jejím tvůrcům, učit je porozumění zákonitostem kolektivní reprodukce hudebního díla a vytvářet tak předpoklady pro pozdější uvědomělé chápání náročnějších komorních a orchestrálních skladeb.

Prostředky k dosažení výchovně vzdělávacích cílů

Předpokladem pro splnění výchovně vzdělávacích cílů souborové hry je zvládnutí stanovených studijních úkolů bez ohledu na organizaci a velikost houslového souboru. Tyto úkoly se uskutečňují ve 3-4 na sebe navazujících etapách, které odpovídají stupni vyspělosti souboru. Technická složka těchto stupňů je předpokladem pro postupné zvládnutí souborové hry, nemůže však být hlavní náplní vyučování. Obsahem vyučování musí být především živá hudba, volená tak, aby odpovídala příslušnému stupni technické vyspělosti souboru.

I. stupeň: Čistá společná intonace v prstokladu dur, moll a se sníženým 1. prstem a jednotnost smyků v rozsahu 5 tónů na jedné struně. Zkvalitnění intonace intervalů: od sekundy do kvinty na různé smykové varianty. Nácvik jednohlasých písní v rozsahu 5 tónů, např.:

J. Beran: Národní písně seš. I. a II.

II. stupeň: Hra v celém rozsahu první polohy. Seznámení žáků s dalšími prstokladovými modely a se stupnicemi. Hra národních písní s větším tónovým rozsahem a kratších skladbiček v unisonu s doprovodem klavíru, např.:

St. Mach: Studánka

B. Kotmel: Drobné skladby starých mistrů seš. I.

III. stupeň: Úvod do dvoj a tříhlasé hry. Jednotné cítění rytmu a dynamiky a čistá intonace trojhlasu. Nácvik dvoj a tříhlasých stupnic, kvintakordů a jejich obrátů v sekvencových postupech s různými možnostmi pohybu ve všech třech hlasech (viz B. Kotmel: Houslový soubor na LŠU str. 72). Hra dvoj a tříhlasých skladeb s doprovodem klavíru.

B. Kotmel: Skladby pro houslový soubor seš. I.,
Supraphon 1974.

IV. stupeň (nahrazuje na menších školách studium orchestrální hry a je zaměřen důsledně na všestrannou hudební praxi). Dosažení jednotné reprodukce s výrazným přednesem. Studium skladeb z různých stylových období, např.:

B. Kotmel: Skladby pro houslový soubor, seš. II.
Supraphon 1977, apod.

Hudební materiál

A. Albrecht: 11 drobných instrumentálních skladiček (3-4 housle)

SHV Bratislava 1954

J. Z. Bartoš: Muzica piccola (4 h a kl.) SNKLHU 1959

J. Beran: Menuety starých mistrů (3 h) SNKLHU 1959

J. Beran: Základy souborové hry (3 h) SNKLHU 1959

J. Burghauser: Suita (4 h) SNKLHU 1956

A. Dolinský: Houslový kvartet G dur, SNKLHU 1959

A. Dvořák: Gavota (3 h) SHV Praha 1961

J. Faust: Cvičení souborové hry (3 h + kl) SNKLHU 1959

J. Faust: Tři skladby pro smyčcový soubor + čtyřruční klavír, Supraphon 1972

J. Feld: Miniaturní suita pro troje housle, SHV Praha 1966

J. B. Foerster: Malá suita pro troje housle, Orbis 1952

K. Hába: Sonatina, op. 42 (3 h), SPN 1960

F. M. Hradil: Dnes i zítra (3 h), Supraphon 1968

J. Klička: Scherzo (3 h + kl), SNKLHU 1958

K. Krejčí: Mládeži (3 h + vcl. nebo kl), SHV Praha 1963

K. Krejčí: Instruktivní tria (3 h a kl.), Supraphon 1968

S. Mach: Tři tanečky (4 h), SNKLHU 1960
B. Kotmel: Skladby pro houslový soubor seš. I. a II., Supraphon 1974, 1977
J. Matys: Kvartet (4 h), SHV Praha 1960
J. Míka: Souborová hra (3 h), SHV 1964
J. Pauer: Malá suita (3 h), SHV 1967
L. Rajter: Suita pre štvoro husiel, Sväz čs. sklad. 1953
J. Rut: 10 souborových studií (3 h), SHV 1965
J. Řáha: Dva staročeské menuety (3 h a kl), Orbis 1953
J. Řáha: Tři české tance (3 h a kl), SNKLHU 1960
Skladby pro troje housle (Hurník, Bárta, Feld), SHV 1963
K. Sodomka: Sonatina (3 h), SNKLHU 1960
J. Valaštan/Dolinský: Zlaté husličky (3 h), SHV Bratislava 1961
Z. Zahradník: Suita pro troje housle, Supraphon 1968
F. Zmo: Čtyři skladby (3 h), Orbis 1953
F. Zmo: Tři české tance (4 h), SHV 1961

Učební osnovy hry v dechovém souboru (orchestru)

Charakteristika a pojetí předmětu

Dechová hudba má v naší vlasti bohatou tradici. Svojí specifickou repertoárovou oblastí i svým svébytným zvukovým charakterem představuje tradičně rozvětvenou součást české hudební kultury.

Dechová hudba plní závažnou a potřebnou společenskou funkci. Repertoárově zasahuje do oblasti hudby vážné, koncertní, estrádní, populární i taneční.

Hra v dechových souborech (orchestrech) je důležitou součástí výchovy všeobecné hudebnosti žáků ZUŠ. Žáci zde uplatňují a dále rozvíjejí dovednosti nabyté v individuálním studiu a souhře a získávají základní orchestrální návyky. Hra na nástroj se tak pro ně stává zábavnější a přitažlivější, hra v kolektivu jim dává vědomí užitečnosti a společenského uplatnění.

Metody a formy práce

Do dechového souboru jsou zařazováni žáci zpravidla od třetího., výjimečně i od druhého ročníku. Hru v souboru lze začít i se skupinou neúplného nástrojového obsazení, postupně ji doplňovat, a tak vytvářet podmínky pro vybudování většího dechového souboru (orchestru).

Učitelé hlavních předmětů oddělení dechových nástrojů připravují své žáky pro činnost v souboru a spolupracují s jeho vedoucím. V případě potřeby vedou dělené zkoušky.

Soustavná a cílevědomá odborná práce v dělených zkouškách (melodie, doprovod, skupiny nástrojů dřevěných, žesťových a bicích) je podmínkou pro úspěšnou činnost dechového souboru (orchestru). Dělené zkoušky se uskutečňují ve skupinách po 4 až 10 žácích podle jejich vyspělosti a podle nároků studovaných partů. Začátečníkům, kteří přicházejí do vyspělejšího souboru, připravuje učitel lehčí party a postupně je pověřuje náročnějšími úkoly.

Výuku na některé nástroje, jako například bicí nástroje, doprovodné trubky a další, je možné uskutečnit formou nepovinného vyučování získáváním žáků z oborů klavír, housle nebo lidové nástroje.

K perspektivním potřebám obsazení dechového souboru a jeho každoročnímu doplňování je třeba plánovitě usměrňovat zájem žáků o studium hry na jednotlivé dechové nástroje.

Prověrkou práce dechových souborů jsou veřejná vystoupení a zejména účast na přehlídkách, festivalech a soutěžích.

Doporučená literatura pro vedoucí dechových souborů (orchestrů)

Bartoš M.: Dechový orchestr (Orbis 1956)

Dostál K.: Práce s pionýrským dechovým orchestrem (Estetická výchova I. ročník, seš. 9)

Dospiva K.: Dechový soubor na LŠU (písemná práce cyklické průpravy vedoucích školských pracovníků, 1978)

Janů J.: Mládež a dechová hudba (Hudební nástroje, č. 5, Hradec Králové, 1967)

Kolektiv: Co by měl znát dirigent dechového orchestru mladých (ÚDLU Praha, 1971)

Praveček J.: O práci s mládežnickým dechovým orchestrem (ÚDLUT Praha, 1961)

Devátý A.: Taktovací technika (Krajské osvětové středisko Plzeň, 1969)

Machek M.: Práce dirigenta dechového orchestru (OKS Brno)

- Bulletin „Dechový orchestr“ - vydává ÚKVČ Praha

Výchovně vzdělávací cíl

Cílem orchestrální hry na ZUŠ je uplatnění individuálních nástrojových dovedností žáků a jejich dosavadních zkušeností ze souhry v orchestrální praxi. Při vytváření orchestrálních návyků žáků je třeba dále rozvíjet jejich rytmické citění, upevňovat intonační jistotu a smysl pro souhru, pěstovat pohotovost při čtení orchestrálních partů a kultivovat jejich smysl pro kvalitu orchestrálního zvuku a stylovost reprodukce. Zvyšovat nároky na dobrovolnou kázeň a odpovědnost jednotlivých členů za kolektivní výkon jak při vyučování, tak při veřejných vystoupeních. V souladu s technickými i výrazovými možnostmi orchestru seznamovat žáky systematicky se skladbami různého charakteru a stylu od českých, slovenských a světových autorů. Připravit žáky tak, aby se po absolvování školy mohli stát platnými členy amatérských dechových orchestrů.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

a) Zásady pro práci s dechovým souborem:

V práci s dechovým souborem začínajícím, pokročilým nebo vyspělým, zachováváme základní metodické postupy:

1. ve zkouškách procvičujeme stupnice a rozložené akordy;
2. stále dbáme na čistotu intonace, ladění v unisonu i akordech;
3. vedeme žáky ke správnému dýchání a frázování;
4. zvláště pečlivě studujeme intonačně a technicky obtížná místa, místa disharmonická a modulační přechody studovaných skladeb;
5. učíme žáky, aby neustále poslouchali zvuk celého souboru a jemu podřizovali svůj výkon;
6. vyžadujeme od členů souboru, aby pozorně sledovali dirigenta a respektovali jeho gesta;
7. od všech členů souboru vyžadujeme kázeň, dochvilnost v docházce do zkoušek a na veřejná vystoupení;
8. soustavně vedeme žáky k péči o nástroje, notové materiály, školní potřeby a zařízení;
9. dbáme na dodržování hygieny nástrojů i osobní hygieny.

b) Při sestavování dramaturgického plánu věnuje vedoucí souboru mimořádnou pozornost technické obtížnosti volených skladeb. U začínajících souborů zařadíme skladby lehké, postupně, jak roste technická vyspělost hráčů, zařazujeme skladby náročnější. Každý dechový soubor musí mít v repertoáru především několik pochodů, kvalitních - hratelých i ve ztížených podmínkách (např. venku, v menším obsazení apod.). Vyspělejší soubory, které jsou pověřovány účinkováním při slavnostních příležitostech, mají ve svém repertoáru také

hymnu ČR. Další skladby volíme s přihlédnutím k technickým možnostem souboru. Hlavním kritériem musí být umělecká kvalita. Vedle tradičních forem - jako jsou polka, valčík, sousedská, mazurka, kvapík apod. - se nebojíme zařazovat i skladby klasických autorů ve vhodných úpravách. Velmi vděčné jsou skladby pro sólové nástroje s doprovodem orchestru.

Hudební materiál - doporučená literatura

a) Pochody:

Josef Říha - Adria
František Krejčík - A já sám
Josef Malý - Galánečka
František Kmoch - Naše zlatá Praha
František Kmoch - Kolíne, Kolíne
Karel Pádivý - Slovenský pochod
Antonín Borovička - Pozdrav z hvozdů
Rudolf Obruča - Slovanský pochod
Václav Vačkář - Tempo
Václav Vačkář - Šohaj
František Zita - Fanfárový
Emil Šolc - Šly panenky
Rudolf Gajlík - Naší mládeži
Štefan Laktiš - Hostianský
Jan Pöschl - Touha po vlasti
Miloš Machek - Náš festival

b) Skladby k oslavám:

Hymna ČR
Fanfáry a znělky

c) Ostatní:

Václav Dobiáš - Polka míru
Sergej Tulikov - Jsme pro mír
Isaak Dunajevskij - Polka z filmu „Kubánští kozáci“
Dmitrij Šostakovič - Píseň míru
Vladimír Bucharov - Poljanka
Jindřich Praveček - Mladost - radost, polka
Jindřich Praveček - Maminčina pohádka, intermezzo
Adolf Langer - Mladí sólisté, suita (3 části)
Robert Šálek - Mládežnická suita (3 části)
Miloš Machek - Moravská suita (5 částí)
Miloš Machek - Selanka
Miloš Machek - Hej, hore háj - zbojnický tanec
Miloš Machek - Dobré ráno kosme
Mojmír Zedník - Honzíkovy pohádky - suita (5 částí)
Vladimír Adamský - Valašský tanec
Jiří Pauer - Májová polka
František Uhlíř - Pražské metro
Antonín Dvořák - Oči lásky - polka
Bedřich Smetana - Pochod studentských legií
Josef Suk - Sousedská
Josef Suk - Vesnická serenáda
Karel Pádivý - Záhorácký tanec

Isidor Glorik - Tatranské pastely
Isidor Glorik - Tanec družby
Jan Chromec - Sborník 6 skladeb pro MDO
kolektiv - Sborník 5 skladeb pro začínající MDO

Podle vyspělosti souboru studujeme skladby dalších autorů, zejména skladby tradičních forem - pro úplně začínající soubory se hodí výběr ze „Sborové školy“ Karla Pádívého.

Učební osnova pro hru v orchestru

Charakteristika a pojetí předmětu

Hra v orchestru je důležitou součástí výchovy na instrumentálních odděleních ZUŠ. Žáci zde získávají základní orchestrální návyky, při čemž se využívá jejich znalostí a dovedností z individuálního vyučování hlavnímu předmětu i přecházející souborové hry. Při hře v orchestru se žáci učí podřizovat se celku a tím přispívat ke společnému úsilí kolektivu podat co nejlepší výkon. Výsledky orchestrální hry se uplatňují při vystoupeních orchestru na školních a veřejných koncertech i na akcích rázu celospolečenského. Účast na těchto akcích dodává žákům sebevědomí a jistotu při vystupování a připravuje je pro budoucí praktické uplatnění v zájmové umělecké činnosti, kde většina z nich najde častější umělecké využití v orchestrech nežli v sólové hře. Orchestrální praxe je však i nedílnou součástí výchovy žáků, kteří se připravují k profesionálnímu studiu zvoleného nástroje.

Metody a formy práce

Do orchestru jsou zařazováni žáci, kteří absolvovali souborovou hru a to hráči na smyčcové nástroje zpravidla od 5. ročníku, hráči na dechové nástroje od 3. ročníku. Podle individuálních předpokladů mohou být zařazeni i žáci mladší. Orchester lze zřídit i na menších školách např. v obsazení 4 primy, 3 sekundy, 2 violy, 1-2 violoncella a 1 kontrabas. Kontrabas lze nahradit 2. violoncellem, violy lze zpočátku suplovat 3. houslemi. Dirigent spolu s vedením školy a učiteli hlavních předmětů dbá na systematické doplňování popřípadě rozšiřování orchestru, a to jak ve smyčcích, tak i dle možností v postupném zapojení dechových nástrojů. Na větších školách je možno vytvořit zvlášť orchestr pro žáky I. stupně a II. stupně. Dle místních podmínek je možno při škole vytvořit i orchestr složený z pokročilých žáků a absolventů i učitelů školy. Vedle orchestrů tradičního obsazení (smyčcové, komorní popř. symfonické) je možno na školách, kde jsou pro to personální podmínky a zájem žáků, zřizovat i orchestry folklorní, estrádní a taneční.

Je-li na škole orchestr většího obsazení (nad 20 členů), jsou součástí vyučování kromě společných zkoušek celého orchestru také dělené zkoušky po skupinách nástrojů (např. smyčce, dechy apod.). Na počátku školního roku je možno využít dělených zkoušek i pro dostudování kmenového repertoáru s novými členy orchestru. Podmínkou pro splnění stanovených cílů je promyšlená práce zkušeného učitele-dirigenta, účelná organizace a vnitřní členění vyučování a cílevědomá volba repertoáru.

Doporučená literatura pro učitele

Josef Bartovský: Škola pro smyčcový orchestr.

(Zejména pro začínající učitele - dirigenty).

Dr. Zbyněk Mrkos: Metodické pokyny pro výrazové studium komorních těles podle cvičení prof. O. Ševčíka.

Josef Rut: Deset souborových studií pro troje housle.

Pavel Dědeček: Základy dirigování.
Otakar Jeremiáš: Dirigování.

Výchovně vzdělávací cíl

Cílem orchestrální hry na ZUŠ je uplatnění individuálních nástrojových dovedností žáků a jejich dosavadních zkušeností ze souhry v orchestrální praxi. Při vytváření orchestrálních návyků žáků je třeba dále rozvíjet jejich rytmické cítění, upevňovat intonační jistotu a smysl pro souhru, pěstovat pohotovost při čtení orchestrálních partů a kultivovat jejich smysl pro kvalitu orchestrálního zvuku a stylovost reprodukce. Zvyšovat nároky na dobrovolnou kázeň a odpovědnost jednotlivých členů za kolektivní výkon jak při vyučování tak při veřejných vystoupeních orchestru. V souladu s technickými i výrazovými možnostmi orchestru seznamovat žáky systematicky s orchestrálními skladbami různého charakteru a stylu od českých, slovenských, světových autorů. Vyspělejší orchestry pověřovat též doprovody sólistů - vynikajících žáků a absolventů školy apod. Vést žáky k návštěvám orchestrálních koncertů a pravidelnému poslechu vynikajících nahrávek v rozhlasu, televizi, na gramofonových deskách apod.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

- Individuální příprava orchestrálních partů ve spolupráci s učiteli hlavních předmětů. Kontrola nácviku připravených partů (sjednocené smyky, prstoklad, frázování apod.) při individuálním vyučování hry na nástroje.
- Rozehrání orchestru v souladu s požadavky partitury studovaných skladeb: Orchestrální studie např. stupnice s různým členěním smyků, dynamické odstíny s různými variacemi, sjednocení vibrata, popř. ladění příslušné dřevěné nebo žesťové harmonie v unisonu i akordech:
- Studium nového repertoáru: Informativní přehrání
Nácvik po hlasech v různých kombinacích, vyplývajících z partitury, popř. nácvik v dělených zkouškách.
Detailní nácvik skladby v celém obsazení se zvláštním zřetelem na souhru a zvukové vyznění orchestru ve všech dynamických odstínech.
- Udržování kmenového repertoáru: Plánovité detailní opakování nastudovaných skladeb, popř. dostudování s novými členy v dělených zkouškách.
- Hra z listu: Postupné zařazování pravidelného přehrávání krátkých snadných skladeb, které nejsou určeny k detailnímu nastudování, ale k získání pohotovosti při maximálním respektování notového zápisu a pravidel souhry.

Volba repertoáru se řídí technickou úrovní a obsazením orchestru. Začínající orchestr studuje zpočátku velmi snadné skladby, popřípadě i vhodné úpravy. I později musí být studovaný repertoár v nárocích na technické, výrazové i stylové provedení úměrný možnostem orchestru. Na veřejná vystoupení se zařazují pouze dokonale nastudované a po všech stránkách zvládnuté skladby.

Hudební materiál

Pro začínající orchestry:

Úpravy skladeb pro mládežnické orchestry z různých edicí, popř. skladby upravené učitelem pro konkrétní obsazení orchestru. Pro vyspělejší žákovské smyčcové (není-li uvedeno jinak) a komorní orchestry:

J. Benda: Symfonie F dur; B dur; Koncert g moll pro klavír a orchestr

A. Fils: Symfonie (výběr)
 J. I. Linek: Pastorální symfonie
 F. Míča: Symfonie D dur
 J. Mysliveček: Symfonie Es dur (2 hoboje, 2 lesní rohy a smyčce)
 V. Pichl: Symfonie (flétna, lesní roh a smyčce)
 J. V. Stamic: Orchestrální tria (2 housle a vcello)
 3 Mannheimské symfonie
 K. Stamic: Orchestrální kvartet
 J. Zach: Symfonie (výběr)
 A. Corelli: Concerto grosso
 F. L. Gassmann: Divertimento
 Ch. W. Gluck: Symfonie
 G. F. Händel: Concerto grosso č. 5
 L. Mozart: Dětská symfonie
 H. Purcell: Suita pro smyčcový orchestr
 G. Sammartini: Symfonie G dur
 A. Vivaldi: Symfonie (výběr)
 A. Vivaldi: Concerto grosso in F, in G
 J. Zd. Bartoš: Hudba pro smyčce
 L. Burlas: Malá serenáda pro orchestr
 J. Francel: Meditace a Scherzo pro smyčce
 M. Hlaváč: Slovenské invence
 I. Hurník: Dětská symfonie
 J. Jaroš: Vzpomínky - suita
 J. Kowalski: Dětská suita
 J. Kowalski: Sedm skic (2 klavíry a smyčce)
 B. Martinů: Serenády
 M. Pelikán: Malý koncert
 V. Sommer: Komorní hudba pro smyčce
 J. Berkovič: Klavírní koncert
 N. Rakov: Sinfonietta
 N. Rakov: Koncertino pro housle a orchestr
 R. Sugar: Rondo pro klavír a orchestr

Učební osnova komorní hry na I. stupni ZUŠ

Charakteristika a pojetí předmětu

Metody a formy práce

Komorní hra zaujímá mezi ansámblovými formami zvláštní místo pro široké možnosti mnohostranného uplatnění všech nástrojů, které jsou na základních uměleckých školách vyučovány.

Tím bezprostředně navazuje na pojetí individuální instrumentální výuky, která předpokládá takovou přípravu žáků, aby výsledků bylo možno využít ve všech možnostech, které bohatá hudební kultura poskytuje. zvlášť to platí o nástrojích, k jejichž převážnému uplatnění dochází v souborech. Komorní hra tak navazuje na velikou tradici hudebního amatérismu v našich zemích a klade bezpečné základy pro rozvoj zájmové umělecké činnosti. Její velikou předností je neomezené množství nejrozumnějších nástrojových kombinací a dostatek literatury. Kromě osvojení si a upevňování smyslu pro souhru a seznámení s interpretačním stylem má hluboký význam etický. Proto je třeba, aby během studia každý žák dostal příležitost k nastudování několika komorních skladeb z různých stylových údobí.

Průpravu k vlastní komorní hře představují různé formy souhry jak jsou obsaženy ve studijních plánech žáků.

Žáci mohou být do komorní hry zařazováni počínaje třetím ročníkem na doporučení vyučujících hlavního předmětu s ohledem na svou technickou a hudební vyspělost.

Výsledky práce v komorní hře uplatní na školních vystoupeních, popřípadě v soutěžích v komorní hře.

Výchovně vzdělávací cíl

Seznámit se způsobem nácviu komorní hry. Objasnit požadavky stylově správného provedení. Naučit dovednosti získané v individuální výuce správně uplatňovat v komorním souboru. Znamená to vypěstovat v žácích základní pocit komorního hráče, že výkon kolektivu je cílem, kterému se musí každý člen podřídít. Výběrem studovaných skladeb z různých období ukázat, jak vznikl komorní styl hry, komorní literatura a jejich závislost na společenském vývoji.

Získat žáky pro trvalé pochopení tohoto náročného hudebního žánru a vytvoření vztahu, který je v životě bude provázet.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

Naučit a procvičit základní principy komorní souhry. tj. sledování spoluhráčů a hudebního vývoje skladby, jak jej přinášejí ostatní nástroje, odpoutání od vlastního hlasu, jednotnost smyků u smyčců, společné nasazení s ostatními nástroji, reagování na pokyn k nástupu.

Vypěstování rytmického porozumění mezi hráči. Pěstovat jednotnou intonační představu - seznámit s přirozenou i temperovanou intonací ve formách s klavírem, ve spojitosti s tím naučit naladění nástrojů (smyčcové kvarteto).

Ukázat, jak styl určuje prostředky provádění hudebního díla, zejména v použití smyčcové techniky.

Vést k citlivé schopnosti vyrovnávat zvukové možnosti různých nástrojů.

Objasnit prostředky vytvoření široké dynamické stupnice. Vyžadovat tónovou krásu a schopnost barevných vyrovnání ve skladbách sdružujících nejrozličnější nástroje.

Hudební materiál

Smyčcová dua: housle

J. B. Foerster: Malá suita

J. V. Kalivoda: op. 178: Snadná dur, Peters

J. Zd. Bartoš: Druhé duo, Supraphon

E. Hlobil: 3 bagatelly, 5 invencí

J. Kř. Vaňhal: op. 17, 56 Dueta, Supraphon

K. Hába: op. 44: 3 instruktivní dueta

J. Křička: Suita ve starém slohu

Smyčcová dua: viola

J. V. Kalivoda: op. 178 Tři velmi lehká houslová dua

(upravil A. Matz), Peters 9082

W. F. Bach: Tři dueta pro dvě violy, Breitkopf EB 5657

Smyčcová dua: violoncello

J. B. Boismortier: Dvě sonaty

J. Stiasni (Šťastný) 6 malých kusů

J. Pauer: 12 duet (výběr)
F. Couperin: Concert, MLR 4001

Smyčcová tria

J. Kř. Vaňhal: Snadná tria
K. Stamic: Tria pro dvoje housle a violoncello
Jan Zach: Triová sonata pro dvoje housle a violoncello
L. v. Beethoven: Smyčcová tria (výběr)
W. A. Mozart: Divertimento (výběr)
B. Martinů: Divertimento (výběr)

Klavírní trio

J. Křička: Klavírní trio, SNKLHU
J. Křička: Malá suita ve starém slohu, Simrock
J. Bečvařovský: Klavírní trio
J. Suk: Bagatella „S kyticí v ruce“

Výběr z barokních triových sonát

Smyčcová kvarteta

Jan Zach: Smyčcový kvartet A dur
J. Mysliveček: Smyčcový kvartet C dur
F. A. Míča: smyčcová kvarteta, SNKLHU
K. Stamic: Orchestrální kvartet
J. Matys: Smyčcový kvartet ve snadném slohu
J. Podešva: smyčcové kvarteto ve snadném slohu
L. K. Koželuh: Smyčcový kvartet B dur
Výběr vět z díla J. Haydna a W. A. Mozarta.

Dechové nástroje

DUA:

Glazunov, Alexandr (1865-1936)	
- Dvě invence. fl., klar. (Solovjev)	Muzyka-Leningrad 1979 (sbírka „Ansámblý“)
- Tři písně. 2 klar. (Solovjev).	„
- Dvě písně. klar. fag. (Solovjev)	„
Kincl, Antonín (1898-	
- Kasace ve starém stylu 2cor in F.	SHV 1966
Kovařovic, Karel (1862-1920)	
- Duetino. klar. cor.	Vilímek
Krejčí, Miroslav (1891-1964)	
- Momentky, drobná polyfonní dua, 1963. 2 klar.	Panton 1974
Prokofjev, Sergej (1891-1953)	
- „Mimoletnost“.	

	2fl (Solovjev).	Muzyka-Leningrad 1979 (sbírka „Ansámby“)
Rimskij-Korsakov, Nikolaj (1844-1908)	- Dvě písně, 2 klar. (Solovjev)	„
	- Dvě písně. 2cor. (Solovjev)	„
Perlaki, József (arr.)	- Trombonová dua. (Výběr). 2 trbn.	EMB 1976
Bambula, Alois	- Die Posaune I, II. (Výběr). 2 trbn.	Hofmeister
Stich-Punto, Jan Václav (1746-1803)	- 24 duet. 2 cor (Šolc)	Supraphon 1976
Tria		
Bodnár, I.	- 21 leichte kleine Stücke 2-3 cor.	EMB
Dietter, Christian Ludwig	- Stücke für 3 flöten. 3fl (E. List).	Hofmeister 1954
Dušek, František Xaver (1731-1799)	- Parthia in B. 3 klar.	Supraphon 1971
Gluck, Christoph Wilibald (1714-1787)	- Gavota. fl. hod, klar. (Solovjev)	Muzyka-Leningrad 1979 (sbírka „Ansámby“)
Dušek, Frant. Xaver	- 6 Parthii. 2 hod. fgt (M. Klement)	Supraphon 1980
Haydn, Josef (1732-1809)	- Londýnské trio č. 4. 2fl, fag (Solovjev).	Muzyka-Leningrad 1979 (Sbírka „Ansámby“)
Kratochvíl, Jiří (1924-	- Suita pro tři klarinety. 3 trp.	Svaz hudebníků Praha (řada A 011)
Lídl, Václav (1922-	- Prázdninový tábor, suite. 2trp, trbn.	Supraphon 1970 (Rep. dech. nástr. 47)
Mozart, Wolfgang Amadeus (1756-1791)	- 2klar, cor (prava)	PWM
Schubert, Franz (1797-1828)		

- Moment-musical
2fl, fag. (Solovjev) Muzyka-Leningrad 1979
(sbírka „Ansámby“)
- Tria českých klasiků
 - sestavil Jiří Kratochvíl
3klar (nebo: 2fl a klar)
(nebo: 2 hob a fgt) Supraphon 1971
- Tři písně
 - (Dargomyžskij, Aljabjev, Matvějev).
hob, 2 klar (Smirnov). Muzyka-Leningrad 1979
(sbírka „Ansámby“)
- Vaigl, Antonín (1932-
 - Prázdninové odpoledne, čtyři tria.
2 trp, trbn (nebo: 2klar a fgt)
nebo: trp, cor, trbn) Supraphon
- Zuckerová, O. (arr.)
 - Album „Lovecké fanfáry“.
(Anonym, Koželuh, Mašek, Měchura).
3-4 cor. Supraphon
- Kvarteta**
- Bach, Johann Sebastian (1685-1750)
 - Pět čtyřhlasých fug. (Výběr).
2 trp, cor, trbn (Snieckowski). PWM
- Gambaro, G. B.
 - Drei Quartette (F, d, G)
fl, klar. fgt, cor. EMB 1972
- Gendelev, D. S.
 - Kvartet dlaja ruskich pjes.
fl, hod. klar. fgt. Muzgiz
- Glier, Reinhold (1875-1956)
 - Ukolébavka.
3fl, klar (Smirnov). Muzyka-Leningrad 1979
(Sbírka „Ansámby“)
- Haydn, Josef (1732-1809)
 - Divertimento B dur.
2klar. 2cor (Krunťevoj). Muzgiz
- Liebert, Heinz (arr.)
 - Waldhornquartette, Jägerstück,
Volkslieder usw. Hofmeister
4cor.
- Kammel, Antonín (1730-1788)
 - Serenade in G
hod. 2cor. fgt. SNKLHU 1958
- Kassiau, G.
 - Tri bagateli.
2fl, hod. klar. Muzyka-Leningrad 1979
(sbírka „Ansámby“)
- Prokofjev, Sergej (1891-1953)

- „Mimoletnost“.
fl, hod. 2 klar (Jacevič). „
- Purcell, Henry (c. 1659-1695)
- „Z hudební minulosti staré Anglie“.
Skladby pro 4 nástroje s kombinovanými možnostmi obsazení
Supraphon 1976
(„Hrajeme doma“)
- Skrjabin, Alexandr Nikolajevič (1872-1915)
- Preludia.
2fl, 2klar (Solovjev). Muzyka-Leningrad 79
(sbírka „Ansámby“)
- Štraub, Maxa (1898-1950)
- Tryzna, op. 103.
4cor (E. Kaucký). Nerad 1946
- Vacek, Miloš (1928-
- Loveká suita, 1973.
4cor. Panton 1976
- Kvinteta**
- Aksjuk, S.
- Valz
2fl, 2klar, fgt (Jacevič). Muzyka-Leningrad 79
(sbírka „Ansámby“)
- Bach, Johann Christian (1735-1782)
- Bläser-Sinfonien
2klar, 2cor, fgt (F. Stein). hofmeister 1957
- Bach, Johann Sebastian (1685-1750)
- 5 pjes.
2trp, 2cor, trbn (Cabelja). (Výběr). Muzgiz 1953
- Kuranta.
2klar, cor, 2fgt (Ilremin). Muzyka-Leningrad 79
(sbírka „Ansámby“)
- Dvě písně.
- F. Schubert: Serenada,
A. Rubinstein: Melodie.
hob, klar. 2cor, fgt (Solovjev). „
- Dušek, František (1731-1799)
- Parthia in F.
2hob, 2cor, fgt (Bělský). SNKLHU 1958
- Farkas, Ferenc (arr.)
- Alte ungarische Tänze aus den 17. Jhdt.
fl, hob. klar. cor, fgt. EMB
- Fibich Zdeněk (1850-1900)
- Idylická suita.
fl, hob. klar. cor, fgt (Burghauser).
ČHF-půjčovna
- Glier, Reinhold (1875-1956)
- Nocturno.
2hod. 2klar, cor (Smirnov). Muzyka-Leningrad 1979

(sbírka „Ansámby“)

Kříčka, Jaroslav (1882-1969)

- Estadrata-polka.
fl, hob, klar, cor, fgt (Charvát). CHF-půjčovna

Mašek, Vincenc (1755-1831)

- Notturmo.
2hob, 2cor, fgt. SNKLHU

Novák, Vítězslav (1870-1949)

- Mládí, suita.
fl, hob. klar. cor, fgt (Smetáček).
CHF-půjčovna

Osetrova-Jakovljeva, N.

- Fantastický pochod.
fl, hod, klar. cor, fgt. Muzyka-Leningrad 1979
(sbírka „Ansámby“)

Rameau, Jean Philippe (1683-1764)

- „Acante et céphis“, airs de ballet.
fl, hod. klar. cor, fgt (Désormier).
CHF-půjčovna

Serenate Boeme,

- Družecký, Dušek, Kammel, Mašek.
2hob, 2cor, fgt (Bělský-Racek).
SNKLHU

Šostakovič, Dimitrij (1906-1977)

- Preludia.
2trp, cor, 2trbn (Jeremin), Muzyka-Leningrad 1979
(sbírka „Ansámby“)

Vacek, Karel Václav (1908-

- Mazurka.
fl, hob, klar, cor, fgt. CHF-půjčovna

Sexteta

Haydn, Josef (1732-1809)

- Marche Regimento de Marchall.
2hob, 2cor, 2fgt (Rutová). Supraphon
(„Musica Viva Historica“)

Septeta

Anonymus

- Dvě intrády.
4trp, 2cor, timpány. (Výběr). SHV 1966

Linek, Georg Ignaz (1725-1791)

- Korunovační fanfáry.
4trp, 2cor, bicí nástroje. (Výběr).
SHV 1966

Okteta

Mysliveček, Josef (1737-1781)

- Tři oktety.
2hob 2klar, 2cor, 2fgt (Racek-Schoenbaum).

Supraphon

Prokofjev, Sergej (1891-1953)

- „Dve mimoletnosti“.
2fl, 2hob, 2klar, 2fgt (Jacevič). Muzyko-Leningrad 79
(sbírka „Ansámby“)

Vent, Jan (1745-1801)

- Parthia č. 17
2fl, 2klar, 2cor, 2fgt. ŠHR 1972

Noneta

Donizetti, Gaetano (1797-1848)

- Symfonie pro dechy.
fl, 2hob, 2klar, 2cor, 2fgt. CHF-půjčovna

Gounod, Charles (1818-1893)

- Malá symfonie.
fl, 2hob, 2klar, 2cor, 2fgt. CHF-půjčovna

Haydn, Josef (1732-1809)

- 12 malých utworow.
2fl, 2hob, 3klar, 2fgt (Skinder). PWM

Schubert, Franz (1797-1828)

- Eine kleine Trauermusik in es moll, 1813.
2klar, 2cor, 2fgt, kontra-fgt, 2trbn. Br & H.

Zelinka, Jan Evangelista (1893-

- Kratochvilné kousky.
2klar, 2cor, 2trp, 2trbn, tuba. CHF-půjčovna

Více nástrojů

Vranický, Pavel (1756-1808)

- Lovecké pochody. (Výběr).
2hob, 2klar, 2cor, 2fgt, trp kontra-fgt ad lib-
Supraphon

Smetáček, Václav (1906-

- Znělka československých lesů.
4trp, 4cor, 3trbn, tuba Ministerstvo zemědělství, Praha 1947

Šostakovič, Dimitrij (1906-1977)

- Slavnostní pochod.
pro malou dechovku CHF-půjčovna

Seznam vydavatelů *(neaktualizován, opis původních osnov)*

Br & H. - Breitkopf & Härtel, Karlstrasse 10, DDR-701 Leipzig.

CHF - Český hudební fond, Besední 3, 118 00 Praha 1.

CHF-půjčovna - Český hudební fond, půjčovna hudebních materiálů, Pařížský 13, 110 00 Praha.

EMB - Editio Musica Budapest, Vörösmarty tér 1, 1389 Budapest.

Hofmeister - VEB Hofmeister-Verlag, Karlstrasse 10, Postfach 10, DDR-701 Leipzig.

x Ministerstvo zemědělství Praha.

x Muzgiz - Sovětské ústřední vydavatelství, Moskva.

Muzyka-Leningrad - Inženernaja ul. 9, Leningrad

x Nera - Ludvík Nera, Praha.

Panton - Říční 12, 118 39 Praha 1.

PWM - Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Krakowskie Przedmiescie 7, P.O.B. 26,
 Pl-00-068 Warszawa.
 xSHV - Státní hudební vydavatelství, Praha. ---- Supraphon.
 xSNKLHU - Státní nakladatelství krásné literatury hudby a umění, Praha ----- Supraphon.
 Supraphon - Palackého 1, 112 99 Praha 1.
 xSvaz hudebníků Praha.
 xVilímek - Josef R. Vilímek, Praha.

Poznámka:

xNotový materiál dosažitelný jen v knihovnách.

Obsah

Učební plán č. 15: studijní zaměření příprava ke studiu na VŠ	1
Hra na housle nebo violu	2
Hra na violu	4
Hra na violoncello	5
Učební plán č. 16: příprava ke studiu na SOŠ, PF a FF	7
Učební osnovy rozšířeného vyučování na I. stupni ZUŠ	10
Učební plán č. 19: Hra na housle, violu a violoncello	11
Hra na housle nebo violu	12
Hra na housle	13
Hra na violu	17
Hra na violoncello.....	19
Učební plán č. 20 Hra na kontrabas	23
Učební osnova souborové hry (houslový soubor)	26
Učební osnova hry v dechovém souboru (orchestru)	28
Učební osnovy pro hru v orchestru	31
Učební osnovy komorní hry na I. stupni ZUŠ	34